No 2691 Zaterdag 28 Sept. 1935 52ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elke Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Past. S. Mateo. Tel. 413
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elke regel meer 10 cts.

MEDEDELING

We brengen onder de aandacht van onze abonnées dat in de maand October de kwitanties voor het laatste kwartaal gepresenteerd zullen worden.

Onze taak in de wereld.

Van bevriende zijde werd ons dezer dagen de aandacht gevestigd op een uitdrukking, in onze plaatselijke dagbladen, waarin aan de Kerk (wel onder heel bedekte termen) het verwijt gericht werd, dat zij ondanks haar mooie beginselen, op het maatschappelijk leven, zo weinig invloed heeft en dat de ellende van de lijdende massa eigenlijk een klacht is tegen de Kerk.

Dit verwijt op zich zelf is niet nieuw. Reeds Augustinus verdedigde in zijn beroemd geworden werk „De civitate Dei" de Kerk Gods tegen hen, die haar aansprakelijk stelden voor de kwalen van de tijd.

Ontkend kan zeker niet worden, dat door alle eeuwen heen, heel het maatschappelijk en economisch terrein, getracht heeft de banden met de Kerk door te knagen. De mens wilde als Lucifer voor de val der engelen, vrij zijn, vrij van de banden Gods en zo verwierp hij zijn geestelijk koningschap om aan te vliegen op het schamele geluk, dat de aarde hem slechts bieden kon.

En juist diegenen, die hun uiterste best deden de menselijke maatschappij los te maken van de Kerk, werpen thans op haar de schuld van de ontreddering en mislukking van die menselijke maatschappij.

In een echte christelijke wereld, had nooit het kapitalisme kunnen ontstaan dat naast de welvaart voor enkelen een zee van lijden bracht voor de massa.

Maar de massa der mensen heeft steeds getracht het maatschappelijk leven zoveel mogelijk te ontkerstenen. Een afschrikwekkend voorbeeld, daarvan leverde Frankrijk, waar men thans de vruchten plukt van een halve eeuw opvoeding zonder God.

Het is dan ook niet zo, dat de Kerk verraad pleegde aan haar beginselen, maar de christenen verrieden de beginselen van de Kerk.

Wat Augustinus reeds scherp scheidde als het rijk van God en het rijk der wereld, hebben wij hopeloos door elkander gehaspeld en daaraan hebben ook wij katholieken meegedaan!

Kerk en Christendom veroordelen de wereldorde, waaraan de zuiver materialistische waarden ten grondslag liggen, maar de meeste katholieken beschutten ze en strijden er voor. Hoe weinig katholieken zijn er, die ook als het gaat om geld en goed, vóór alles wensen te leven volgens hun kath. beginselen. Wij hadden niet genoeg aan het Rijk van God, we wilden ook het rijk van de wereld er bij bezitten en toen bleek, dat beiden onverenigbaar waren, koos men het laatste en gooide het dikwijls met God op een accoordje.

Wij hadden de Waarheid in ons bezit, maar we vergaten haar te beminnen, zegt Augustinus. Is het zo nog niet? Dikwijls wordt er in de rangen van socialisme en communisme, meer dan in de gelederen der katholieken gezocht naar rechtvaardigheid en naastenliefde.

Wil dit nu zeggen, dat wanneer we burgers willen zijn van de stad van God, we de stad dezer wereld volkomen moeten afzweren? Natuurlijk niet, het zou allerminst aanbeveling verdienen, indien de bewoners van de stad van God zich onttrokken aan de stad dezer wereld, zich in kloosters afzonderden en in het humanisme, dat de wereld kent, God niet meer aanwezig was.

Het kernvraagstuk van onze tijd is noch zuiver van geestelijke, noch van materiële aard, de grote vraag is het, in de juiste verhouding van ondergeschiktheid, het tijdelijke met het geestelijke te verbinden.

Het is onmogelijk bijv. zielen te winnen voor het christendom, indien er geen einde wordt gemaakt aan de sociale en economische nood, waarin de mensheid thans ten onder gaat. Maar voor deze nood is ook geen werkelijke uitkomst, tenzij we God weer plaatsen in het hart van het mensen-gebeuren.

De echte katholiek moet beslist breken met het burgerlijk liberaal, kapitalistisch gedoe, niet uit zuiver opportunisme, omdat we anders zielen verliezen en het voortbestaan van de Kerk daardoor gevaar loopt, maar als een werkelijk beleven van het christendom, als een bewustwording van zijn noodzakelijke invloed, waardoor het katholicisme weer **een eigen weerklank heeft over de ganse** linie van het profane leven.

De scheiding tussen godsdienst en leven doet de wereld lijden en daarom moeten we die scheiding noch in de ene richting noch in de andere in de hand werken. Het rijk Gods is wel niet **van** deze wereld, maar het moet wel **in** deze wereld zijn, zeide Mgr. Diepen.

Het is juist de taak van het christendom de heiligheid uit te dragen tot in het hart van de wereld, opdat een nieuwe kunst, litteratuur, politiek, sociologie en economie strale door haar glans.

Maar al mag de katholiek niet koud blijven tegenover het aardse leven, hij mag er niet zulk een belang in stellen als diegenen, die van de wereld zijn. Wij moeten niet alleen het kwaad vluchten, maar vooral het goede nastreven. Wij katholieken hebben hier op de wereld een grote taak te vervullen en dat kunnen we niet wanneer we ons uit de wereld terugtrekken en nog minder als we ons met de wereld encanailleren. De wereldverlossing is niet af. Zij ving aan op Calvariën, maar wordt alleen bij het einde der wereld voltooid. Wij allen moeten meewerken aan het werk der wereldverlossing door de vervulling van onze roeping. Dit geldt niet alleen voor den priester, maar ook voor den magistraat, den politicus, den bakker en den schilder.

De katholiek ontvlucht het menselijke niet om God te bereiken, maar in de omvorming van het menselijke door God, legt hij de betekenis van zijn leven.

De liefde van de mens wordt door God vruchtbaar en moet in schoonheid baren, zegt Jacques Maritain in zijn boek: „Du **regime temporel et de la liberté". Zo is** het inderdaad en alleen deze liefde **kan** bijdragen tot de herschepping der wereld.

In het vervullen van die taak, het herscheppen der wereld, worden wij katholieken in deze tijd op de eerste plaats opgevorderd en zwaar weegt onze verantwoordelijkheid, wanneer we deze roeping ontrouw worden, uit gemakzucht, materiëel gewin of uit een lauwe onverschilligheid.

We zullen weer een sterke drang in ons voelen het werk door Mgr. Niewindt hier begonnen, opnieuw ter hand te nemen en te vervolmaken.

De tijd is daarvoor gunstig, de velden staan wit voor de oogst. Maar als de maaiers onbekwaam zijn, zal de beste oogst een mislukking worden. Welnu, die maaiers zijn wij katholieken, allen zonder uitzondering en het beste hulpmiddel voor het goed binnenhalen van de oogst is ons eigen voorbeeld. De nakende bloei van de Kerk eist loutering van de zondige wereld.

Die loutering maakt de wereld thans door, en doet het trotse hoofd van menige mens weer buigen voor God. Slechts langs Calvarië komt de Verrijzenis. Maar dat geldt ook voor ons individuëel.

In liefde en ascese moeten wij de weg helpen bereiden voor de omvorming van de mensen en de wereld. En zoals er een individuële en een sociale ascese bestaat, zo moet niet alleen de oude mens, maar ook de oude wereld dood.

Slechts door een algehele omwenteling tegenover de oude wereld verdienen wij christenen een nieuw christendom.

Een persconflict op Curaçao.

In haar edities van 22 en 23 Sept. verscheen de Curaçaosche Volkskrant met twee felle artikels tegen de C.P.I.M. en de Hr. van Kuik, de vertegenwoordiger van Radio Holland.

De aanklacht berust in hoofdzaak op deze feiten. Tegen de **Cur. Volkskrant**. omdat dit blad het meermalen opnam voor de arbeiders tegen de C.P.I.M. werd enkele maanden geleden door de Petroleum Maatschappij een ander blad opgericht de **Beurs en Nieuwsberichten**; verschillende pogingen werden door de maatschappij aangewend om de Cur. Volkskr. onder directe invloed te krijgen en nu heeft de Hr. van Kuik onder invloed van het kapitaal een onmogelijke prijs gevraagd voor de berichten van Radio Holland, waardoor de berichtendienst, een levensvoorwaarde voor dat blad, is ontnomen.

Ter oriëntering onzer lezers delen we deze klachten van de Cur. Volkskrant mede; we nemen ze onder beneficie van inventaris aan tot dat de C.P.I.M. en de Hr. van Kuik van antwoord zullen gediend hebben en wijden er voorlopig verder geen aandacht aan.

Waar we echter wel de aandacht op moeten vestigen is **„das Eindringen der Industrie in die Presse"** waaraan de bekende Otto Groth, de Grootmeester der Journalistiek in zijn wereldberoemd werk Die Zeitung in zijn tweede deel een twintigtal bladzijden besteedt, en wat hij noemt **die Zeitungskorrumpieringdurch die Industrie-magnaten.**

Van uit andere landen kennen we deze mistoestand; noemen we slechts Cotty in Frankrijk en Stinnes en Hugenberg in Duitsland. Lang heersen zulke Magnaten wel niet, een bewijs dat niet het kapitaal maar wel de Idëen de wereld beheersen, maar Groth schrijft er toch van dat deze (tijdelijke) invloed „oorzaak was van een diep morele korruptie der Pers en grote sociale nadelen" (Ll. 2 pag. 584)

Het is dan ook te begrijpen wat Martin Spahn meedeelt, dat Hugo Stinnes, een Duits staalmagnaat, hem indertijd verzekerd had, „dat hij met een bezwaard hart tot de koop ener krant was overgegaan".

Heel begrijpelijk willen deze magnaten voor de buitenwereld de indruk wekken, dat zij met een dergelijk blad niets te maken hebben, wat tevens reeds een bewijs is voor het minder goede hunner manipulatie.

Ook de C.P.I.M. verspreidt de mare dat de onderneming iets persoonlijks is van den Hr. van Eyck, onderdirecteur van de Mij, die den redacteur indertijd introduceren deed door den rechtskundig adviseur der Mij., Mr. Bichon en aanvankelijk als uitgever deed fungeren de directie secretaris de Hr. van Gogh en thans de gewezen stuurman der C.S.M. de Hr. Nijman.

Ook aan deze „Verheimlichung der wahren Eigentumsverhältnisse" schenkt Groth de nodige aandacht en verschillende Staten hebben daartegen hun wettelijke maatregelen o.a. in de Oostenrijkse perswet en art. 3 van de Italiaanse, de **Ver. Staten door hun Post Office appropriation Act of-1912**; Canada enz.

De Nederlandse wet kent deze bepalingen nog niet, want tot nu toe was in Nederland dat euvel niet bekend.

De liberale journalist D. Hans, reeds jarenlang voorzitter van de Nederlandse Journalistenkring en hoofdredacteur van de Avondpost schrijft hierover in zijn werk **Journalistiek** het volgende:

„Gelukkig blijven wij ons ook hier gunstig onderscheiden van het buitenland, want dat een parfumerie- of een zeep- of een delicatessen- (of een petroleum- Red.) fabrikant op een goeden (lees: kwade) dag zich plotseling een krant aanschaft, om daarmee zijn belangen te gaan verdedigen, dát behoort toch bij ons, gelukkig, tot de onmogelijkheden." (pag 112)

Dat „geluk" hebben we dus hier verloren. Die „kwade dag" heeft op Curaçao reeds zijn zonsopgang gehad. Die „onmogelijkheid" bleek in dit gebiedsdeel met zijn onbegrensde mogelijkheden niet te bestaan.

Na dit citaat van den groten journalist Hans zal het voor eenieder duidelijk zijn, dat geen enkel Nederlands journalist, die een hoge opvatting heeft van zijn idiëele en culturele zaak stilzwijgend toeschouwer mag blijven in dit conflict, waarmee zoals uit bovenstaand citaat blijkt de goede naam van de Nederlandse dagbladpers mee gemoeid is.

's Pausen rede over oorlog en recht.

We hebben de vorige week in een artikel den Paus moeten verdedigen tegen de aanvallen van zekeren „Rex" in La Prensa. We citeerden daartoe de woorden van den Kardinaal van West Minster, een, door zijn bijna levenslang verblijf aan de Curie, alleszins bevoegd prelaat.

Thans echter preciseert de „Osservatore Romano" in een officiële nota de woorden van den H. Vader tijdens de audiëntie van deelneemsters aan het Congres voor Katholieke ziekenverpleging.

„Enige bladen," zo schrijft 't Vaticaanse orgaan, „die een korte samenvatting gaven van de toespraak, door den H. Vader gehouden tot de deelneemsters aan het internationale congres van katholieke verpleegsters, hebben slechts ten dele en onvolledig de gedachte van Zijn Heiligheid weergegeven.

Men heeft inderdaad o.a. nagelaten te wijze op datgene, wat Z. H. de Paus met bizondere nadruk heeft doen uitkomen, waar Hij zegt: „Een ding schijnt ons buiten twijfel: en wel, dat indien de behoefte aan expansie een feit is, waarmede men rekening moet houden, het recht van verdedigen grenzen heeft en de plicht oplegt tot de gematigdheid, welke men moet eerbiedigen, opdat men door de verdediging geen schuld op zich lade" (affinchè la difesa sia incolperole).

Deze verheven en serene woorden willen op duidelijke wijze — en wij zijn gemachtigd dit te verklaren — beide elementen illustreren: namelijk zowel het feit van de expansie, waarmede naar behoren rekening wordt gehouden, als het recht van verdediging, een waar recht, dat evenwel moet blijven binnen de grenzen en zich moet houden aan bepaalde plichten tot gematigdheid.

Het woord van den H. Vader is duidelijk: de behoefte aan expansie is niet een recht in zich, maar wel een feit, waarmede men, wij herhalen het, rekening moet houden, maar dat niet identiek is met het recht.

De verdediging daarentegen is een recht; zij geeft, verleent onmiddellijk een recht, dat is zeker, maar de uitoefening van dit recht geschiedt niet zonder schuld oftewel is niet rechtvaardig, wanneer niet bepaalde grenzen en bepaalde plichten van gematigdheid in acht worden genomen.

Dit komt duidelijk hierop neer, dat de behoefte aan expansie op zich genomen het streven, en pogen om te verkrijgen wat men noodzakelijk acht, zelfs tegen de eventuele rechten van een ander in, niet kan rechtvaardigen.

De verdediging daarentegen kan wel op zich zelf genomen gerechtvaardigd zijn en identiek zijn met het recht, op voorwaarde echter, dat men zich bij de verdediging niet aan excessen schuldig maakt, hetgeen alle strafwetten der wereld veroordelen"

De Duitse bisschoppen over het nationaal Socialisme.

Moedig verzet, naast krachtige positieve opwekkingen.

In ons algemeen overzicht van de vorige week hebben we reeds beloofd onze lezers nader in kennis te zullen brengen met het schrijven der Duitse bisschoppen, waarin hun houding bepaald werd en waarvan indertijd de telegrammen in 't kort hebben melding gemaakt.

Het document is, zoals men weet, opgesteld op de bisschoppen-conferentie van Fulda. Het stuk is echter niet de enige bisschoppelijke publicatie, die als gevolg der Fuldase conferentie verschijnt. Behalve het herderlijk schrijven aan de Duitse Katholieken, richtten de bisschoppen nog een vermaning aan de Duitse geestelijkheid, vervolgens ene aan de Katholieke verenigingen en bonden en tenslotte publiceerden zij nog een verklaring betreffende de voorgeschreven staatsburgerlijke eedsaflegging.

In het herderlijk schrijven, dat van 20 Augustus gedateerd is, wordt als het doel dezer bisschopelijke publicatie genoemd, geestelijkheid en gelovigen, tegen de propaganda van een nieuw heidendom te sterken, hun eenheid en trouw jegens den H. Vader te bevestigen en het christelijk geloof te bewaren, dat de H. Bonifatius met zijn bloed bezegeld heeft".

„Het aantal vijanden van het christelijk geloof en der Katholieke Kerk" — aldus de bisschoppen — „is legio geworden. Jeugdige geesten, die nooit of slechts oppervlakkig de Catechismus hebben leren kennen, voelen zich geroepen, over alles, wat Katholiek is, een oordeel te vellen.

Mannen en vrouwen, die nooit de schoonheid onzer liturgie ervaren hebben en de zielevrede na een H. Communie hebben gesmaakt, beijveren zich, met alle middelen der propaganda de gelovigen tot uittreden uit de kerk en tot afval van het Christendom aan te sporen.

Schrijvers, die nooit kerkelijke geschiedenis en kerkelijk recht uit zuivere bronnen, bestudeerd hebben, maken zich met grote woorden de verwarringen eigen van geesten zonder oordeel.

De H. Schriften van het Oude Verbond en zelfs de Evangeliën en brieven van St. Paulus worden als afgedaan voorgesteld. Jesus Christus, onze Heer en Heiland, zou niet meer de Weg, de Waarheid en het Leven zijn en van het door Christus ingestelde, primaatschap zou men zich geheel moeten losmaken en in plaats daarvan zou moeten worden opgericht een zogenaamde van Rome vrijgemaakte nationale Kerk.

Onderling zijn deze doodsvijanden van het Christendom door tegenstelling verdeeld, als de volken bij de bouw van de toren van Babel. Slechts hierin zijn zij eensgezind, dat het bij hen niet meer om geloofswaarheden gaat, zoals bij vroegere conflicten om het geloof, maar om het wezen en de fundamenten van de christelijke godsdienst. En daarin ook stemmen zij overeen, dat hun vernietigingskamp zich op de eerste plaats tegen Rome en het Rooms-Katholieke geloof richt."

In deze ernstige en besliste ure richten de Duitse bisschoppen bij dringende herhaling tot de Katholieken, de vermaning, die op de allereerste plaats moet gelden: Staat vast in het geloof!

Het katholieke geloof staat gegrond op de rots. De Katholieken weten, waaraan zij geloven, en deze geloofsgrond kan niet aan het wankelen gebracht worden, doordat men uit de weldra 2000 jaar oude geschiedenis der Kerk alle schaduwzijden alleen doet uitkomen.

Verboden bladen, boeken en vergaderingen.

Om dit gevaar voor het geloof af te wenden, mogen de bisschoppen hun diocesanen niet toestaan „bladen en boeken te lezen en vergaderingen te bezoeken, waarin ons geloof en onze Kerk worden beschimpt en godslasteringen worden uitgebracht, tegen alles, wat den godsdienstigen mens heilig is."

De bisschoppen vermanen de hun onderhorige gelovigen vervolgens tot een ijverig aanhoren der priesterlijke preken, waarna zij zich beklagen over de onderdrukking der Katholieke pers.

„De vrijheid der pers" — aldus het herderlijk schrijven — „is, gelijk wij met diepe smart moeten vaststellen, zo ver beperkt, dat de eertijds Katholieke bladen geen godsdienstige artikelen meer mogen brengen en somtijds gedwongen worden tot het opnemen van artikelen, die voor de Katholieke lezer kwetsend zijn."

Vervolgens zetten de bisschoppen de verhouding der Katholieke Kerk tot de staat uiteen. Na eerst gezegd te hebben, dat het christelijk geloof in de 10 geboden een objectieve, goddelijke zedenwet verkondigt, welke ook eerbied voor de staatsoverheid en gehoorzaamheid aan haar wetten voorschrijft, gaan de bisschoppen voort:

„Wanneer echter de wetten van de staat met het natuurrecht en de geboden Gods in tegenspraak raken, geldt het woord, waarvoor de eerste apostelen zich lieten geselen en in de kerker lieten werpen: men moet God meer gehoorzamen dan de mensen."

Wat de bisschoppen veroordelen.

Dan volgt een belangrijke verklaring over de positie der Kerk tegenover de nieuwe staat:

„Wij veroordelen — zo luidt deze verklaring — „elk optreden tegen terecht bestaande staatswetten. Wij veroordelen echter ook met het Evangelie elke Pharisese hoogmoed, die altijd alleen op andere mensen stenen werpt en de balk in het eigen oog niet ziet; die bij gelijkgezinden alles met de mantel van het zwijgen bedekt, bij andere mensen echter alles aan de grote klok hangt. Wij veroordelen het wanneer met tweeërlei maat gemeten wordt en de vergrijpen van enkele Katholieken aan alle Duitse Katholieken worden aangerekend."

Wat de huwelijksmoraal betreft, zegt het bisschoppelijk schrijven o.a.:

„Het zou zedelijk noodlottig zijn, wanneer, in tegenstelling tot de christelijke huwelijkswetten, het huwelijk alleen uit het oogpunt van zuiverhouding van het ras zou worden beschouwd. Het zou een vreselijke aantasting van de Duitse eer voor de hele wereld zijn, wanneer de oude leuze van het communisme over de gelijkheid van het echtelijk en buitenechtelijk moederschap weer te baat genomen en aan het volk voorgehouden zou worden." Slechts de zedelijke krachten van de godsdienst, doch niet politiemaatregelen zullen de geboorte-daling kunnen tegenhouden, luidt het verder.

Op enkele bijzonder gevaarlijke strijdleuzen wil het herderlijk schrijven alsdan in 't kort ingaan.

Over „politiek Katholicisme".

De leuze: godsdienst is privaatzaak is een Marxistische grondstelling. „Staat vast in het geloof" — zeggen de bisschoppen — „wanneer men u zegt: godsdienst heeft met politiek niets te maken, daarom moet het politieke Katholicisme uitgeroeid worden". „De nieuwe strijdleuze van het politieke Katholicisme, het verwijt, dat de Katholieken zich teveel zouden bekommeren om staatsrechtelijke dingen, kan slechts op mensen zonder oordeel indruk maken. Slechts op mensen, die niet vragen, waarom men zoveel spreekt over de dienaren van de godsdienst, die zogenaamd op staatsgebied treden en zo weinig spreekt van de politici, die op godsdienstig gebied treden."

De bisschoppen vestigen dan de aandacht op een aantal vragen, die zowel een staatkundige als een religieuse kant hebben.

„De leuze van het politieke Katholicisme zou heel gemakkelijk een algemene verlofpas kunnen worden voor elke willekeur tegen de Katholieken en een middel om een of anderen onwelgevalligen priester in de gevangenis te brengen, ordesgeestelijken zonder behoorlijk onderzoek te verbannen en de hartstochten van mensen van de straat tegen een of andere trouwe Katholieke particulier op te zwepen."

Ook richten de bisschoppen zich tegen de streving tot het wegwerken van het confessionele uit het openbare leven. Zij signaleren de „onverantwoordelijke tegenspraak", „het openbare leven te ontkerstenen, elke belijding en elk teken van belijding van het christendom in het openbare leven te verbieden en tegelijkertijd de openbare vijandelijkheden van het christendom te dulden.

Memorandum aan den Führer.

Daarom heeft de bisschoppenconferentie aan den Führer en rijkskanselier een memorandum gericht en daarin op het gevaar van het misbruik der nieuwe strijdleuzen en op andere beperkingen der Katholieke vrijheid en knevelingen van het christelijk geweten gewezen.

Wat de jeugdopvoeding betreft, zeg-

gen de bisschoppen o.a., dat de ouders de plicht hebben, de kinderen „slechts naar zulke jeugdverenigingen te zenden, waarin de godsdienstige overtuiging gerespecteerd wordt, de zedelijke reinheid niet wordt bedreigd, principieel en in feite gelegenheid wordt geboden tot vervulling van de Zondagsplicht en het Katholieke eergevoel niet door beschimpingen tegen kerkelijke personen of door vervalsingen der kerkelijke geschiedenis wordt gekwetst en de vrijheid van geweten wordt gewaarborgd."

Aan het slot van hun schrijven geven de bisschoppen instructies over de principiële houding der Duitse Katholieken tegenover het Derde Rijk. Zij vermanen tot rust, en orde, tot vredelievendheid, tot vergevensgezindheid en tot gebed voor de vijanden, tot overwinning van het boze door het goede, „Katholieken maken geen revolte en bieden geen gewelddadige tegenstand", zegt het schrijven.

In dringende bewoordingen worden de Katholieken vermaand, onderling en met den H. Vader te Rome de eenheid van geest te bewaren. Ook eenheid tussen geestelijkheid en bisschop is noodzakelijk.

Met een dringende vermaning tot volharding in het gebed eindigt het herderlijk schrijven.

Aan de geestelijkheid.

De bisschoppen delen aan de geestelijkheid o.a. mede, dat zij met het oog op de verwerpelijke aanvallen op de persoonlijke levenswandel der priesters en ordesgeestelijken en bijzonder memorandum aan den Führer hebben gericht, waarin op de tegenwoordige systematische agitatie tegen de geestelijkheid wordt gewezen en op grond van het concordaat meer bescherming van de eer der geestelijkheid wordt gevraagd.

De priesters worden vermaand, het zwaard van de geest te gebruiken, doch daarnaast alle politieke uiteenzettingen en toespelingen te vermijden.

„Het is treurig genoeg" — aldus het schrijven, — „dat een onbeheerste pers, zelfs de jeugdpers, het celibaat der priesters, de biechtstoel, de relikwiënverering en nagenoeg alle dogma's der Kerk in het slijk mag trappen, zonder dat artikel 5 van het rijksconcordaat de naam en den persoon der geestelijken in bescherming neemt".

Aan de Katholieke verenigingen beloven de bisschoppen alles te doen om haar het in het rijksconcordaat gewaarborgd rustig voortbestaan en een verdere zegenrijke arbeid te verzekeren.

Wat de ambten-eed betreft delen de bisschoppen mede, dat de Katholieke deze eed zonder voorbehoud kan afleggen, hetgeen nader gemotiveerd wordt.

Toerisme en Moraal.

Hoe komen nu deze twee bij elkaar, zal men vragen?

Zeker weer iets van het „politiek katholicisme"?

Pardon! De Kamer van Koophandel heeft deze week dit verband gelegd.

Het schijnt op Curaçao slecht te gaan met het touristen-verkeer. In de laatste vergadering van de Kamer van Koophandel wisten enkele leden mede te delen dat bij verschillende lijnen het plan bestaat om Curaçao niet meer aan te doen.

De Franse lijn bijvoorbeeld komt hier niet meer met touristenschepen.

Terwijl het vorige jaar nog ongeveer dertig keer de haven door touristenschepen werd aangedaan, staan er dit jaar minder dan tien op het programma.

Zeker een droevige situatie, waarin ieder van ons met alle mogelijke middelen verbetering zou wensen te zien.

Enkele van die middelen werden opgesomd, o.a. propaganda voor Curaçao als yachthaven: groots opgezette propaganda in het buitenland, verlaging van het dure taxi-tarief en tenslotte het aantrekkelijk maken van Curaçao door het openen van een Cabaret.

Het aantrekkelijk maken van Curaçao lijkt ons werkelijk een der meest aanbevelenswaardige middelen.

Maar dit doen door het oprichten van een Cabaret, lijkt ons allerminst aanbevelenswaardig om de immorele kant welke aan zulk een instelling practisch verbonden is.

Nog levendig liggen ons in de geest de morele ellenden, het ruineren van families, de diep droevige huiselijke twisten enz., waarvan het vroegere cabaret hier oorzaak en aanleiding was. En het was werkelijk op talrijke gegronde klachten, dat de concessie daarvan indertijd niet langer is verlengd.

We zijn dan onze huidige bewindsman ook ten zeerste dankbaar, dat hij op een verzoek in deze aan de Kamer van Koophandel heeft geantwoord, dat het gouvernement tegenover deze kwestie in elk opzicht een afwijzende houding aanneemt.

Het Gouvernement is namelijk zeer terecht van mening dat het oprichten van een dergelijk cabaret de prostitutie in de hand zou werken en daardoor morele en lichamelijke gevaren verwekt zouden worden, waarvoor de bevolking gespaard zou moeten blijven.

Verschillende leden, (volgens het verslag der vergadering, waren aanwezig; de Voorzitter de Hr. Henriquez en de leden, de Heren Maduro, Van Eyk, Curiel en Penha) waren het met deze opvatting van het gouvernement niet eens. Het was huns inziens zeer wel mogelijk op dergelijke werknemeesters toezicht uit te oefenen en wel zodanig, dat van uitspatting generlei sprake zal zijn en nog minder van door hun te verspreiden gevaarlijke ziekten. Integendeel, men zal op hen het gewenste toezicht kunnen uitoefenen, hetgeen op andere vrouwen, welke in Curaçao woonachtig zijn ten enenmale onmogelijk is"

Men ziet dus hier hoe een schijnbaar heel neutraal lichaam als de Kamer van Koophandel in verband kan komen met de moraal en de zeden, gelijk wij kort geleden in verschillende artikels over Kerk en politiek hebben uiteengezet.

Een krachtig argument hebben we in dit feit dan ook, dat het ons katholieken niet onverschillig zijn mag of de invloed van Katholieken in zulk een lichaam van nul en gener waarde is.

We zijn het geheel eens met de Kamer dat de touristen die hier komen, verlangen om uit te gaan.

Maar of de behoefte aan dansen, waaraan ze in overvloed op de touristenboten zelf kunnen voldoen, zo groot is, dat ze ook in de paar uren op de wal daar nog niet buiten kunnen, betwijfelen we sterk.

Zou dat uitgaan van deze touristen niet meer bevredigd worden door het zien van mooie en interessante punten. We denken hier aan de grotten van Hato, wanneer deze beter voor een touristenverkeer zouden worden ingericht. Ook grotere attractie in onze winkels en winkelstraten, waar toch in de enkele uren, dat ze hier zijn, de touristen hoofdzakelijk verkeren, kan de aandacht waard zijn.

En dan voordelige condities voor de touristenboten zelf.

De Kamer zegt:

Als het zo doorgaat, dan kunnen wij gerust zeggen, dat binnen vijf jaar Curaçao buiten het touristenverkeer valt. Er moet thans, in verband met de vaarplannen der schepen, worden ingegrepen.

Maar, voegen wij er bij, met moreel geoorloofde middelen.

ALGEMEEN OVERZICHT.

In de Abessijns-Italiaanse geschillen was het wat oorlogsgeruchten betreft deze week opmerkelijk stil.

Is het de stilte die de storm soms voorafgaat?

We sloten de vorige week met de tegenvoorstellen van Mussolini als antwoord op de voorstellen van de Commissie van vijf.

Deze Italiaanse eisen waren de volgende:

Dat Eritrea en 't Italiaanse Somaliland met een stuk land verenigd worden. Hiervoor zal Ethiopië een groot deel van West Ethiopië aan Italië moeten afstaan.

Ten tweede, zal Ethiopië, indien haar een uitgang naar de zee toegestaan wordt, door een corridor onder Italiaans toezicht heen moeten om een haven op Italiaans gebied te bereiken, hetzij in Eritrea of Somaliland.

Ten derde wenste Mussolini een deel van het leger gedemobiliseerd en het andere onder controle van Italiaanse gezagvoerders te zien.

Deze voorstellen werden heel begrijpelijk als onaanneembaar geacht en de commissie van vijf moest dan in haar rapport aan de Volkenbond wel mededelen, dat zij geen verdere uitweg meer zag in de oplossing van het conflict.

Om het Italië gemakkelijk te maken had intussen Engeland, die een machtige vloot geconcentreerd heeft in de Middellandse Zee, een officiële verklaring gegeven dat de Britse vlootbewegingen in de Middellandse Zee niet als een bedreiging door Italië beschouwd moeten worden, waarop Mussolini te kennen gaf dat zijn militaire voorbereidingen in de Middellandse Zee zuiver voorzorgsmaatregelen zijn.

Dit zijn van die beleefdheden in de internationale politiek, waaraan nu niet zo heel veel waarde gehecht moet worden.

Naar aanleiding nu van het negatieve resultaat van de commissie van vijf hebben de leden van de Volkenbondraad besloten voor de eerste keer art. 15, paragraaf 3 en 4 van de overeenkomst van de Bond in het Italiaans-Ethiopische geschil toe te passen. De dertien leden besloten ook het comité van vijf in leven te laten; het comité zal dan gereed zijn om wanneer de gelegenheid zich aanbiedt, zijn verzoeningspogingen te hervatten.

De Raad nam eenstemmig aan het voorstel van Ruiz Guinazu om van enige leden van de Raad, behalve Italië en Ethiopië een comité te vormen, dat een rapport volgens art. 15 zal opmaken.

Hierin hebben practisch alle Europese staten zitting, behalve Italië. Indien deze dertien staten, dit artikel bekrachtigen en Italië zich afzijdig houdt, zal als gevolg dit land zichzelf als aanvaller brandmerken, met alle daarvan te verwachten consequenties.

Engeland heeft reeds medegedeeld deze consequenties te zullen trekken en de Franse Minister Laval sloot zich hierbij volkomen aan en verklaarde dat geen middel onbeproefd zal worden gelaten om de vrede te handhaven, en dat Frankrijk bereid is, in samenwerking met Engeland, de consequenties daartoe te aanvaarden.

Italië is intussen blijven voortgaan met zijn oorlogsvoorbereidingen.

Een proefmobilisatie van 10 millioen personen had Dinsdag namiddag plaats na de kabinetsvergaderingen. Maar van een andere kant, wist de correspondent van Le Temps te melden dat generaal Batioli, de chef van de generale staf in Eritrea, naar Rome is teruggeroepen om verslag uit te brengen betreffende de militaire toestand. Uit betrouwbare bron wordt gemeld, dat de generaal ernstige twijfel had uitgesproken betreffende een snel succes van de Oost Afrikaanse expeditie.

Als dit bericht waar is, zal de oorlog nog wel enige weken duren, en kunnen we misschien nog wel grotere gevolgen verwachten.

Ook in Abessinië is men van mening dat het de eerste weken niet tot oorlog komen zal.

Abessynië van zijn kant is bezig alle zorg te besteden aan het voorkomen van grensincidenten.

De Negus zond een telegram naar de Volkenbond waarin hij zeide, dat hij zijn troepen bevel heeft gegeven, eventuele conflicten en incidenten uit de weg te gaan en zich dertig Kilometer van de grenzen verwijderd te houden. Aan deze maatregelen zal strikt de hand worden gehouden. De Negus gaf nog in dit telegram het idee om een onpartijdig beoordelaar te zenden, die op de plaats zelve zou kunnen constateren, wie schuld heeft aan eventuele incidenten, zodat men hieromtrent in de toekomst zekerheid zal hebben.

Alles bij elkaar lijkt ons het oorlogsgevaar minder dreigend als het in de laatste weken wel geweest is. Maar daartegenover schijnt door de nieuwe maatregelen van de Volkenbond, bij het uitbreken van een Abessijns-Italiaanse oorlog, een algemene Europese mobilisatie onafwendbaar.

BUITENLAND.

Het bidprentje voor Koningin Astrid.

De tekst van het bij „Patria" te Antwerpen uitgegeven bidprentje ter gedachtenis aan koningin Astrid luidt als volgt:

Mijn hart sprak goede woorden, ik gaf den Koning mijn verlangens te kennen. (Ps. XLIV, 1.)

†

TER NAGEDACHTENIS VAN HARE MAJESTEIT KONINGIN ASTRID.

geboren Sofia, Ludovica, Thyra, Astrid van Zweden, echtgenote van Z. M. Leopold III, Koning van België. Bij een smartelijk ongeluk te Küssnacht, in Zwitserland, overleden op 29 Oogst 1935.

Zij werd de 17 November 1905 te Stockholm geboren en was de dochter van Prins Karel, broeder des Konings van Zweden en van Prinses Ingeborg van Denemarken.

Zij trad in 1926 in het huwelijk met Leopold, Kroonprins van België, Hertog van Brabant. Het burgerlijk huwelijk greep te Stockholm plaats op 4 November, en de kerkelijke huwelijksinzegening op 10 November, in de St. Gudula-kerk te Brussel.

De 4 Oogst 1930 werd Prinses Astrid, in dezelfde kerk, door Z.Em. Kardinaal van Roey in de schoot der katholieke gemeenschap opgenomen.

BIDT VOOR HAAR.

's Heren raadsbesluiten zijn ondoorgrondelijk. (Rom. XI, 33.)

Dat onverwachte afsterven verbrijzelt een volmaakt huiselijk geluk. Wie zal niet deelnemen in de smart van onzen jongen Vorst, die een onberispelijke echtgenoot beweent? Wie zal niet de koninklijke kinderen beklagen voortaan van de liefde en zorgen eener waakzame en teerminnende moeder beroofd?

(Z.Em. Kard. VAN ROEY.)

Gij zult uw naaste beminnen als u zelven. Groter dan dit gebod is er geen ander gebod. (Marc. XII, 31).

Heilig Hart van Jesus, bescherm België. (300 dagen aflaat).

Heer God onzer vaderen, trek nimmer Uw vaderhand af van België, dat aan het liefderijk Hart van Uw Goddelijken Zoon en aan Zijn Allerheiligste Moeder toegewijd is. (200 dagen aflaat).

Een sterke vrouw, wie zal haar vinden? Als iets van verre, ja, van de uiterste grenzen gekomen is haar waarde. Op haar betrouwt het hart van haar man... Zij doet hem goed, en geenszins kwaad, al de dagen van haar leven. (Prov. XXXI.)

Ik weet, o Heer, dat Uw oordelen gerechtigheid zijn, en in Uw waarheid hebt Gij mij beproefd... Gelukkig zij, die onberispelijk op de weg zijn, die wandelen in de wet des Heen. (Ps. CXVIII.)

Uitgespreid was bevalligheid op uw lippen; daarom had God voor eeuwig u gezegend. (Ps. XLIV.)

Ik ben de verrijzenis en het leven. Wie in Mij gelooft, zelfs al is hij gestorven, zal leven, en alwie leeft en in Mij gelooft zal in eeuwigheid niet sterven. (Joan. XI, 26).

Laat de kinderen en kleinen tot Mij komen, want hun behoort het rijk Gods. (Marc. X, 14).

Heer, geef den koning helder doorzicht en rechtsbesef aan den zoon des konings. Oordeel Uw volk naar gerechtigheid en de behoeftigen naar Uw goedertierenheid. (Ps. LXXI, 1—2).

PRIESTER IN DUITSLAND VEROORDEELD.

Wegens raadgevingen in de biechtstoel. „Staatspolitieke wet staat boven de wet van de kerk."

In Gleiwitz (Silezië) is een katholiek priester veroordeeld tot 500 Mark boete omdat hij in de biechtstoel een vrouw had gevraagd of haar zoon, die van hem godsdienstonderricht had ontvangen, in het z.g. Landjaar zou komen.

De priester ried haar dit af in verband met de gevaren, waaraan de kinderen bloot staan, die naar streken worden gezonden, waar weinig gelegenheid is tot vervulling der godsdienstplichten, daar die jeugdkampen dikwijls zeer ver van een katholieke kerk zijn verwijderd.

De vrouw, thuis gekomen, vertelde haar man, wat de kapelaan had gezegd. De man diende daarop een aanklacht in tegen den priester. Aan die aanklacht werd bij bijzondere beschikking van den minister van Justitie gevolg gegeven.

Der Volksfreund meldt, dat bij de behandeling dezer zaak de rechter de opmerking maakte, dat het hier „een schandelijk misbruiken van de biecht gold voor persoonlijke doeleinden. De nat.-soc. staat kan en mag nooit dulden, dat de geestelijken de gelovigen ophitsen, allerminst in de biecht. Ieder katholiek moet zich verplicht achten zo'n misbruiken van de biecht aan te klagen. De staatspolitieke wet staat boven de wet van de Kerk".

President Zamora

die deze week in moeilijkheden was met een Spaanse Kabinetcrisis.

Oproeping tot oorlog.

Door de Italiaanse agentschappen werd volgende mededeling de wereld ingezonden:

„De Voorzitter der Nationale Vereniging der (Italiaanse) Oorlogsverminkten, volksvertegenwoordiger Delcroix, heeft aan M. Mussolini volgend telegram gestuurd:

De Italiaanse Verminkten brengen den Duce hun groet en betuigen hun vreugd opnieuw ten strijde te mogen trekken".

In waarheid, verbijsterend! Wij zouden nog begrijpen dat oorlogsverminkten hun... confraters zouden aanwakkeren om moedig de harde krijgsplicht te vervullen. Doch te beweren dat strijders uit de jongste oorlog met vreugde naar de slagvelden zullen terugkeren, dat is de rijzende geslachten misleiden nopens het wezen en de werkelijkheid van de oorlog en zijn gruwelen"

Aldus tekent „De Sportwereld" aan bij deze mededeling. 't Is werkelijk ongehoord hoe in Italië het volk opgezweept wordt door de pers en een jarenlange propaganda tot een oorlog.

Een intelligente hond.

De Berlijnse correspondent van „Dagens Nyheter" weet de volgende geschiedenis te vertellen, ontleend aan „Schwarze Korps", het officiële blad van de S.S.:

De bestuurder van een cursus voor jonge moeders diste dit verhaal op: „Ik ben gisteren tegenwoordig geweest bij een treffende en leerzame instelling. Barones von Freytag-Loringhoven heeft een intelligente hond. Op verzoek van de baronesse stelde mijn echtgenoot het dier de volgende vraag:

„Wie is Adolf Hitler?" En het beest antwoordde onmiddellijk met een zeer klare stem: „Dat is mijn Fuehrer!"

Deze hond wist inderdaad dat Adolf Hitler, de grote hondenvriend, de vivisectie had verboden en uit erkentelijkheid voor deze edele gest had hij hem ongetwijfeld uit ganser harte aangenomen als zijn Fuehrer.

Moge, dames, aldus de bestuurster, de spontaneïteit waarmee deze hond zonder aarzelen op de vraag: „Wie is Hitler", antwoordde : „Dit is mijn Fuehrer", u een les en een voorbeeld zijn. Als men u vraagt: „Wie is Hitler?", antwoordt dan met dezelfde onbevangenheid en dezelfde erkentelijkheid: „Dat is mijn Fuehrer".

Commentaar is bij zo iets wel overbodig.

De positie der Protestantse Kerken in Duitsland.

Nu in de laatste maanden de strijd tegen ieder positief Christendom hoofdzakelijk op de katholieken geconcentreerd was, hebben velen zich de vraag gesteld of de Protestantse Kerk reeds geheel overwonnen was, ofwel of een zekere stilstand was gekomen in de strijd tegen de leden van de verschillende Protestantse kerken. Wij lezen thans in de bladen een rondschrijven van de Protestantse Pfarrer-Notbund, waaraan wij het volgende ontlenen.

Berlijn-Dalhem, 30 Juli 1935.

Aan onze Broeders in de Bediening.

Daarvoor moeten wij de Broeders vragen om met ons een onderzoek in te stellen of wij op de komende strijd zijn voorbereid. Wij moeten het eerlijk en openlijk zeggen, hoe wij de toestand bezien. Wij zijn er van overtuigd, dat aan de gemeente een nieuwe, wellicht de zwaarste strijd te wachten staat... Wij moeten onze Broeders met nadruk verzoeken om iedere opvatting als zou de toestand vrij onschuldig zijn, te laten varen en zich met hun gemeente voor te bereiden op de komende strijd en op de beslissing, die aanstaande is. In de laatste maanden volgde voor ons de ene teleurstelling op de andere. Velen zijn daardoor ontmoedigd... Het schrijven besluit met een oproep om de band tussen gemeente en predikant te versterken en te blijven volharden: „Christus is de enige troost, die ons nog zal overblijven."

Dit rondschrijven is door 35 predikanten ondertekend, waaronder ook de bekende Dr. Niemoller.

Verwacht wordt, dat de regering tegen de ondertekenaars, wier salaris reeds is ingetrokken, nog strengere maatregelen zal nemen.

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten".

In de Economische Commissie van de Volkenbond te Genève heeft na een langdurig debat de Britse delegatie een resolutie ingediend, waartegen geen verzet door de goudbloklanden geopperd werd.

Engeland stelt voor, dat men terug zal keren tot een gemeenschappelijke gouden standaard op een practisch te handhaven basis. Verder doet het een plan aan de hand waardoor meer Illaterale verdragen kunnen worden afgesloten en verdragen onderworpen met een clausule van meest begunstigde.

Volgens een telegram uit Moscou werd generaal Umberto Nobile door de Italiaanse regering teruggeroepen.

Nobile heeft de laatste 5 jaar in Rusland meegewerkt tot het uitbreiden der Russische luchtschepenvloot.

De regering te Rome heeft het aantal nieuwsbladen door een decreet verminderd en op zes gebracht. Ieder blad mag niet meer dan zes bladzijden bevatten, behalve op Zondag, wanneer ze uit acht mogen bestaan. Slechts twee edities worden toegestaan zonder vergunning voor extra-oplagen.

Opnieuw zijn in Ierland te Belfast moeilijkheden gerezen tussen de Katholieken en de Protestanten, welke zeer ernstige vormen hebben aangenomen. In de bekende wijk York werd een priester door een aantal gemaskerde mannen voor de ogen van zijn gasten vermoord. De huizen, die aan Katholieken toebehoren werden met stenen bekogeld, terwijl op andere plaatsen gepoogd werd de huizen in brand te steken.

Chapaprieta heeft in Spanje weder een Kabinet gevormd. Lerroux heeft daarin zitting voor Buitenlandse Zaken en Gil Robles is weder minister van oorlog. In deze Kabinetscrisis die in verband stond met het Catalaanse autonomieprogram, is de Catalaanse Liga uitgeschakeld, waardoor parlementaire meerderheid is verkregen.

In de Ver. Staten is een staking uitgebroken in de Kolen- en asphalt gebieden.

UIT NEDERLAND.

Bij de stijging der graanmarkt, werd ook het brood in Nederland duurder, doch deze stijging is circa 25% hoger dan in België.

De nieuwe Pauselijke Internuntius, Giobe arriveerde Woensdagmiddag in den Haag na enige dagen de gast te zijn geweest bij Mgr. Micara te Brussel die sinds Mgr. Schioppa's overlijden, interimair optrad.

De staking in Tilburg is beëindigd, doordat de stakers de voorstellen der fabrikanten hebben aangenomen.

Dinsdag en Woensdag woedde een hevige storm over Nederland. De motorboot Nijverheid II, op weg van Amsterdam naar Steenwijk raakte op het IJselmeer in nood. De drie opvarenden klommen in de mast. Doch al spoedig begon het schip te slingeren en sloeg de mast overboord.

In van zich hieraan te hebben vastgeklampt werd de kapitein en de machinist gered.

De dekknecht verdween in de diepte.

Op de Friese kust zijn vier boten omgeslagen.

In den Haag werd een dame, die op de tram stond te wachten door een vallende tak getroffen, waardoor zij onmiddellijk gedood werd.

Een wetsontwerp zal een dezer dagen ingediend worden waarbij een versnelde bruggenbouw voorgesteld wordt.

10 millioen zal er o.a. worden uitgetrokken voor een tunnel onder het Noordzee-Kanaal bij Velzen.

De Directeur van de K.L.M. de heer Plesman voerde te New York besprekingen tot het instellen van een luchtdienst rond de wereld.

Het vermiste Havilandvliegtuig op weg naar Nieuw Guinea voor de cartering van dat gebied, is onbeschadigd teruggevonden.

Het bezoek van H. M. de Koningin en H.K.H. de Prinses aan de hoofdstad zal vermoedelijk van 26 tot en met 30 September duren.

Vele vooraanstaande Belgische families volgen thans het Koninklijk voorbeeld en zenden hun kinderen gedurende enige tijd naar Holland voor het grondig aanleren van het Nederlands.

Een militaire Fokker Jager 16 stortte plotseling van een hoogte van 650 meter naar beneden, waarbij het toestel volkomen werd vernield. De bestuurder, sergeant Steensma wist echter uit het vliegtuig te springen en daalde veilig door middel van zijn parachute op 500 meter afstand van het verwoeste toestel.

Te Rotterdam kreeg de kapitein van het Wagenveer, toen hij een order door de spreekbuis riep, geen antwoord.

Toen hij een onderzoek in de machinekamer instelde, vond hij den machinist met verbrijzelde schedel tussen de schaarbeweging van de machine.

Vermoedelijk heeft hij iets willen nazien en is hem een ogenblik van onoplettendheid noodlottig geworden.

Deze week hielden enige Nederlandse oorlogschepen oefeningen op kleine schaal.

H.M. „Hertog Hendrik", enige mijnvegers- en onderzeeboten namen aan de manoeuvres deel.

In de Staatsmijn Maurits werden tengevolge van een aardstorting 7 mijnwerkers ingesloten. Na urenlange koortsachtige arbeid slaagde men er in de mannen ongedeerd te bevrijden.

H. M. de Koningin en H. K. H. de Prinses woonde te Bathmen de manoevres bij.

De vroegere Amerikaanse staatssecretaris, Kellogg, die de laatste jaren Amerika's vertegenwoordiger in het Internationale Hof van Justitie te den Haag was, heeft in een brief aan den president van dat Hof kennis gegeven van zijn voornemen om af te treden.

De anticumulatie-wet is volgens voorlopig verslag zeer welwillend ontvangen.

Aangezien in het land er een mening heerst omtrent grote misbruiken in deze, verzoekt het V. verslag dat een uitgebreide staat wordt gegeven van de huidige cumulatietoestand.

Als eerste maatregel voor het versterken van de defensie, zal aan dienstplichtingen, op hun verzoek voortaan toegestaan worden hun dienst te verlengen tot een of drie jaar, hierdoor zal het leger aanmerkelijk toenemen.

De Duitse vlag in het Panama-kanaal.

Het scheepvaartverkeer door het Panama-kanaal is in het op 30 Juni j.l. geëindigde jaar 1934-1935 met 760.000 netto-registerton verminderd. In totaal hebben in dat jaar schepen met een inhoud van 27.806.000 netto-registerton gepasseerd. Daartegenover was de hoeveelheid met deze schepen door het Kanaal vervoerde goederen groter dan in 1933-1934. Wat de nationaliteit der gepasseerde schepen betreft, zo is de tonnage onder Amerikaanse en Engelse vlag aanmerkelijk verminderd. Daartegenover is de tonnage onder de Duitse vlag die door het Kanaal gevaren is, in 't afgelopen jaar aanmerkelijk toegenomen.

Wij allen hebben gezondigd.

Lansbury, de grijze Engelse socialist en leider in het parlement van de Labour-partij, heeft aan de „Times" een opmerkenswaardig stuk geschreven, dat bijzonder kenmerkend is voor de geest van het Engelse socialisme. Wij nemen het hier over zoals wij het in „Het Volk" aantroffen.

„De beschaafde wereld", zegt Lansbury, bereidt zich op oorlog voor en de wapenindustrie werkt op volle kracht. Ik denk niet alleen aan het Italiaans-Abessijnse conflict. De vreselijke aanvaarding van de toekomstige oorlog als iets, waarop wij ons onvermijdelijk hebben voor te bereiden, schept onder de volken van alle landen een stemming van vrees en wanhoop. Het ene volk verwijt het andere. Mijn mening is, dat wij allen gezondigd hebben en tekort schieten in liefde tot God.

Ik ben er zeker van, dat als onze regering de wijsheid had en de wil om het initiatief te nemen de Volkenbond een nieuwe wereldconferentie te laten bijeenroepen met het enige doel er te bespreken, hoe de nationale rijkdommen en de nog onverzadigde markten zouden moeten worden georganiseerd, de verstandige mensen hierop met graagte zouden reageren. Men zegt, dat het daarvoor nu de tijd niet is.. Ik ontken dat. Thans is het de dag en het uur, waarop wij iets moeten doen om ons te redden van het noodlot, dat ons bedreigt.

Het Christendom en alle godsdiensten moeten hun stem laten horen. Ik doe een beroep op onze aartsbisschoppen om de leiding te nemen. Ik stel voor, dat zij een beroep doen op Z. H. den Paus om een conferentie te beleggen van de vertegenwoordigers van ieder geloof. Zij zouden moeten bijeenkomen in het Heilig Land in Jeruzalem en zij zouden op de Calvarieberg moeten bidden om vrede.

Zoals ik het zie, biedt alleen het Christendom een uitweg. Wat de mensheid nodig heeft is het vernemen van de stem van God, die alle volken aanmaant tot samenwerking. Met de geest van het Christendom kunnen de blanke en gekleurde volken met elkaar samenwerken om een betere beschaving te brengen. Als de kerken de leiding nemen en tot de staatslieden zeggen, dat de woorden van Christus en van alle grote filosofen geen maneschijn zijn, maar soliede waarheid, dan zou een grote revolutie in 's mensen gedachten en daden plaats vinden. In onze dagen door Gods voorzienigheid en genade, zijn wetenschap en uitvindingen in staat het hoogste en edelste leven te geven aan alle kinderen der mensheid, onverschillig of zij zwart, bruin, geel of blank zijn.

Mogelijk zegt men van mij, dat ik een dwaas ben. Het zij zo. Maar, dan antwoord ik eerbiedig dat de dwaasheid van 't Evangelie mij geleerd heeft, dat Gods wet liefde is. Ik geloof niet, dat de staatslieden durven zwijgen, nu de wereld haar ondergang tegemoet gaat. Zij moeten handelen en het nu doen. Geloof en gebed zijn niet voldoende. Laat ons bidden tot God om moed en kracht en al ons vertrouwen stellen op Zijn Woord, dat 's levens weg liefde is."

Voor Hollands sprekende katholieken.

De wekelijkse kerkelijke diensten in de stadparochies.

Parochiekerk Pietermaai:

's Zondags:
H.H. Missen: 4½. 6. 7½ (kindermis). 8½ (Hoogmis).
Lof: 's Avonds 6½.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

Parochiekerk Otrabanda.

's Zondags:
H.H. Missen: 4¾. 7 (kindermis) 8½ (Hoogmis) met Hollandse preek.
Lof: 's avonds 7 uur.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

Isla kerk.

's Zondags:
H.H. Missen om 5 uur en kwart voor 8 (met Hollandse preek)
Biechthoren — Zaterdag van 4—6 uur.

Parochiekerk San Mateo:

's Zondags:
H.H. Missen 4¾. 7 (Kindermis). 9 uur (Hoogmis).
Lof: 's avonds 7.
In de week: H.H. Missen 6. 6½.

In de 3 parochies bestaat er gelegenheid om te biechten:
Iederen morgen na de H.H. Missen en iedere avond om 6¾.
's Zaterdags de gehele morgen en na de middag van 4—6; en 's avonds van 6½—8½.

A.s. Maandagavond 8 uur is het in de Kathedraal conferentie voor Nederlands sprekende Katholieken.
Onderwerp: Christus en de Kerk, door Pater I. de Bruyn.

NEDERLAND.

Vrijzinnige Democraten en Katholieken.

In een belangrijke politieke rede te Rolduc gehouden heeft Mr. Marchant, toen hij en een ander vertelde van zijn overgang naar het katholicisme o.m. dit geconstateerd, dat er op staatkundig terrein en dan dacht de heer Marchant vooral aan de sociaal economische politiek, tussen de kath. en vrijz. dem. staatkunde zo goed als geen verschil was. In dit opzicht heeft hij zich altijd dicht bij de katholieken gevoeld en baarde zijn overgang nu ook niet de minste moeilijkheden.

Tussen het vrijz. dem. staatkundig beginsel en dat der katholieken was een veel geringere klove, aldus de heer Marchant, dan bijv. met de liberalen, zodat ook van een concentratie van een grote vrijzinnige partij nooit iets zal komen.

En zo redeneert Mr. Marchant niet alleen, maar zo denkt bijv. een vooraanstaand vrijz. dem. als prof. Josephus Jitta er precies eender over.

Naar aanleiding van de bekering van Mr. Marchant schreef deze bijv. in de Groene Amsterdammer o. m. het volgende:

„Het treft mij, hoe weinig men schijnt te beseffen, dat het feit, dat een vrijzinnig-democraat katholiek wordt, niet betekent een principiële ommekeer in alle opzichten van zijn inzichten op staatkundig gebied. Het zou mij zeer verbaasd hebben te vernemen, dat de heer Marchant socialist, nationaal-socialist of vrijheidsbonder zou zijn geworden, dan dat hij Rooms-Katholiek werd.

Rooms-Katholieken en vrijzinnig-democraten hebben gemeen, dat zij tegenover een al te ver doorgevoerd individualisme stellen een meer organische opvatting van staat en maatschappij. Daaruit vloeit een zekere verwantschap voort in de denkbeelden op sociaal en economisch gebied. De denkbeelden van vele Rooms-Katholieken en vrijzinnig-democraten ten aanzien van het sociale vraagstuk vertonen een grote mate van overeenstemming. Ten aanzien van de bemoeiing van de overheid met het economisch leven — de materie, die men in de laatste tijd met het woord „ordening" pleegt samen te vatten — staan beide partijen op het standpunt, dat de overheid in deze materie niet geheel afzijdig kan blijven, al gaan veelal de katholieken in dit opzicht verder dan de vrijzinnig-democraten.

Ik heb acht jaren lang met den heer Marchant voor dezelfde partij deel uitgemaakt van de gemeenteraad van Den Haag. Op grond van die ervaring verbaast het mij niet in hoge mate, dat de heer Marchant katholiek is geworden."

Alleen dit citaat van prof. Josephus Jitta zegt duidelijker dan welk betoog ook, hoe volkomen onbegrijpelijk, de houding van de vrijz. dem. Tweede Kamerfractie in de jongste kabinetscrisis is geweest, toen deze zich geheel op sleeptouw liet nemen door minister Oud.

ZWITSERS RAPPORT OVER DE „GAAI"-RAMP.

„Piloot heeft blijk gegeven van zeer grote vaardigheid."

De Zwitserse luchtvaartafdeling heeft voor enige weken een nieuw rapport uitgegeven over het ongeval dat het Nederlandse vliegtuig de „Gaai" heeft getroffen. Hierin wordt de vaardigheid van den piloot zeer geroemd. Direct na het ongeval is van Zwitserse zijde een onderzoek ingesteld, waarvan het resultaat op 23 Juli is bekend gemaakt. Ter aanvulling van dit voorlopig rapport wordt thans nog het volgende medegedeeld:

„De piloot heeft geprobeerd op grote hoogte over de Alpen te vliegen. Toen hij op 5000 M. hoogte door onweerswolken vloog, die koude regen bevatten, werd ijsafzetting gevormd, waardoor de piloot gedwongen werd de motoren af te zetten, hetgeen een belangrijk hoogteverlies ten gevolge had. Het toestel werd zodoende ongeveer 2000 M. omlaaggedreven en kwam terecht in een nauw mistig dal, omringd door 3000 M. hoge bergen. Het gelukte den bestuurder zich te oriënteren en onder zeer moeilijke omstandigheden het dal in Zuidelijke richting te volgen tot hij bij Pian San Giacomo een voor een noodlanding geschikt terrein had bereikt.

In het rapport werd verder vastgesteld, dat de piloot door deze prestatie blijk gegeven heeft van zeer grote vaardigheid en dat de beweeglijkheid en stuurvaardigheid van het grote Douglas-vliegtuig opmerkelijk zijn geweest.

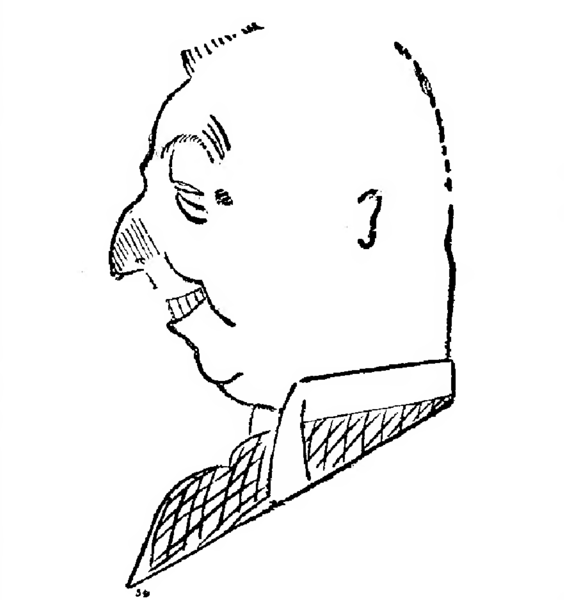
Bij het wenden naar links voor een landing verloor het toestel veel aan snelheid, helde naar voren en kwam het in botsing met de bodem. Het is niet vast te stellen of het verlies aan snelheid ontstaan is doordat de piloot voor een plotseling opduikende kabel wilde stijgen of wel doordat het toestel reeds eerder met zijn linkervleugel met de grond in aanraking was gekomen.

De politieke toestand in Nederland.

Deze week heeft de eerste ontmoeting weer plaats gehad tussen Kamer en het nieuwe (lees oude) Kabinet.

De telegrammen zijn over deze ontmoeting wel heel erg spaarzaam met woorden en zelfs niet geheel duidelijk.

Minister Colijn, aldus een telegram, verklaarde Maandag dat de gebeurtenissen in Juli j.l. hoofdzakelijk berust hebben op een groot misverstand. De regering wil de muntpariteit handhaven door mede te werken aan een verdere aanpassing van het bedrijfsleven met en gemiddelde kostverdeling als volgt: grondstoffen of producten 30%, lonen 50%, vaste lasten 20%. Indien bij devaluatie de lasten verlaagd worden, hetgeen de regering bestrijdt, dan moet toch de import van grondstoffen duurder betaald worden. Devaluatie, welke geen blijvende oplossing zal zijn, kan vermeden worden, indien het publiek rustig blijft.

Minister Colijn.

Hij deelde verder mede, dat een wetsontwerp tot uitbreiding van de industrialisatie spoedig te verwachten is. Voor 1936 is de steun aan de zeescheepvaart voorlopig bepaald op 8 millioen. De regering stelde 7 millioen beschikbaar tot dekking van het spoorwegtekort over 1935.

In een ander telegram lezen we dat Minister Colijn verklaarde, dat devaluatie niet nodig is, maar wanneer het afvloeien van het Nederlandse goud blijft aanhouden, men wel er toe zal moeten overgaan.

En het Nederlandse goud schijnt te blijven afvloeien.

De weekstaat van de Nederlandse bank toont een daling van de goudvoorraad met 22 millioen gulden aan.

Hoe onvolledig deze telegrammen ook zijn, ze geven wel deze algemene indruk, dat het Kabinet wel van koers veranderd is, in 't bijzonder in zijn standpunt omtrent devaluatie.

Deze mening werd ook uitgesproken door den voorzitter van de Kath. Fractie Prof. Aalberse, die in zijn rede er nog eens op wees, dat de Kath. fractie het conflict niet veroorzaakt had en het ook niet veroorzaakt kon. De diepere oorzaak zat in de veranderende handelsordening en de door de regering gevolgde welvaartspolitiek.

De Katholieke fractie kon na de pertinente vraag van Minister Colijn niet zwijgen: Indien Colijn de rede, die hij Maandag heeft uitgesproken op 23 Juli had gehouden was het conflict stellig niet ontstaan. De Katholieke fractie zal trachten zolang mogelijk met het kabinet samen te werken. Spreker is er van overtuigd, dat zonder een consequente deflatie, zonder aantasting van de hoofdsommen en zonder een spoedigste verlaging van de productiekosten een devaluatie onvermijdelijk zal blijken te zijn.

We willen hier nog wel eens wijzen op de merkwaardige overeenkomst thans tussen Colijn en Aalberse in zake de devaluatie, of het vallen van de gulden.

Eerder nog zouden we uit bovengeciteerde telegrammen mogen opmaken dat Colijn thans nog eerder tot devaluatie zal overgaan dan de katholieke fractie.

Deze laatste blijft nog steeds bij het ook voor de crisis ingenomen standpunt: wanneer de regering overgaat tot consequente deflatie, zal een vallen van de gulden nog misschien te vermijden zijn.

ARUBA.

De verzending van de Amigoe.

Het vertrek van de Snip, thans op Zaterdagmiddag, is oorzaak dat onze lezers op Aruba ons blad niet tijdig meer kunnen ontvangen. Daarom zullen we op de **Vrijdagen** dat de Libertador vertrekt ons blad met deze gelegenheid verzenden. Dit is eens in de twee weken. De andere keren zullen we per Snip moeten blijven zenden.

Het Willem de Zwijger Park op Aruba.

In „El Despertador" van j.l. Zaterdag lezen wij dat men thans klaar is met de constructie van het Willem de Zwijger Park.

Met de bevolking van het zustereiland, verheugen wij ons mede, over deze vooruitgang.

CURAÇAO.

Conferentie voor Katholieken.

A.s. Maandagavond 8 uur is het in de Kathedraal conferentie voor Nederlands sprekende Katholieken.

Onderwerp: Christus en de Kerk, door Pater I. de Bruyn.

Bekendmakingen.

De Heer P. N. A. Neuman is benoemd tot tijdelijk hulp loods en werkzaam gesteld te Willemstad.

De seinier P. J. Frigerio is ontheven van de functiën van hoofd van de Landsradiopost op Aruba en van die van leider van de landstelefoondienst op dat eiland en overgeplaatst naar Curaçao.

De seiner C. R. Arends, werkzaam op Curaçao, is overgeplaatst naar Aruba en belast met de functiën van hoofd van de Lands Radiopost en die van leider van de landstelefoondienst aldaar.

Mej. Olga L. van Kampen is benoemd tot tijd. schrijfster en werkzaam gesteld ten kantore van den Technischen Ambtenaar bij Openbare werken op Aruba.

De brug.

De berichten in verschillende bladen, dat het hout tot reparatie van de brug is aangekomen en deze aanvangende 30 September vermoedelijk de hele week zal gesloten blijven voor alle verkeer wegens reparatie, werden ons van bevoegde zijde tegengesproken.

Het hout wordt eerst 8 Oct. hier verwacht.

Gouden Jubilé.

Op 4 Oct. a.s. viert de Eerw. Zuster Getulia (Joh. Vereijsen) haar gouden kloosterfeest. Zuster Getulia, geboren te Kaatsheuvel, kwam 16 Mei 1888 op Curaçao.

In deze bijna 50 Tropenjaren gaf zij steeds blijk van grote moed en zelfopoffering; getuige hiervoor de 48 barkreisjes vice-versa, Curaçao, Bonaire Aruba.

Zuster Getulia was ook werkzaam op de verschillende buitenparochies op Curaçao en is nog in dienst op het Pensionaat te Welgelegen.

Onze beste wensen voor Gods onmisbare zegen in haar verder leven.

Hoog Eerw. Pater de Bruyn.

In de kring van zijn confraters vierde de Hoog Eerw. Pater de Bruyn, apostolisch pro-vicaris Maandag zijn zilveren kloosterjubilé.

17 Jaren hiervan werkte hij in de West waarvan 15 jaar onder zeer moeilijke omstandigheden op het eiland St. Barthelemy. Voor zijn bijzondere verdiensten werd hij bij zijn heengaan, door den bisschop van Guadaloupe, tot ere-Kanunik van dat bisdom benoemd.

Moge hij, thans weer op Curaçao, nog lange jaren ook zijn beste krachten kunnen geven voor het zieleheil in dit gebiedsdeel.

Missienieuws.

Zaterdag a.s. vertrekt Pastoor Burgemeester naar zijn nieuwe parochie op het eiland St. Barthelemy. Pastoor Koenen zal hem als Pastoor komen vervangen op Montagne. De tijdelijke vacature zal door Pastoor de Groen worden waargenomen.

Met het S.S. Baralt kwam Dinsdag hier Pastoor Hart van St. Martin N.G. Pastoor Hart is ter observatie in het ziekenhuis opgenomen.

Wij wensen hem spoedig beterschap.

Met dezelfde gelegenheid kwam hier de Eerw. Moeder Vicaria ter bespreking van onderwijszaken, waartoe deze week ook van Aruba overkwam de priorin van de Zusters Dominicanessen aldaar.

Heden zijn beiden weer naar hun standplaatsen vertrokken.

Nieuwe leraar Ambachtsschool.

Met het S.S. Crijnssen kwam Dinsdag hier de Hr. Noyen met familie. De Hr. Noyen zal op de Ambachtsschool de leiding krijgen van de afdeling houtbewerking.

Nieuwe Missionaris.

Volgens de Maasbode is de Wel Eerw. Pater A. Volk benoemd voor de Missie van Curaçao.

Pater Volk is geboren te Schiedam.

Slecht weer.

Deze week Woensdag kwamen er hier berichten van twee atmosferische depressies ten Noorden van onze eilanden, waaruit zich misschien orkanen vormen konden.

Het is zover echter niet gekomen. Uit Nederland en Engeland kwamen ook berichten van zeer slecht weer en in Japan woedde langs de gehele Zuid Westelijke kust een zeer zware typhoon.

Internationaal verdrag betreffende het verkeer met motorrijtuigen.

In de publicatiebladen no. 77 en 78 zijn verschenen de bepalingen van het op 24 April 1926 te Parijs gesloten internationaal verdrag betreffende het verkeer met motorrijtuigen.

Volgens koninklijk besluit is dit verdrag ook toepasselijk verklaard op Suriname en Curaçao.

Vreemde luchtvaartuigen boven Curaçao.

Verschenen is het publicatieblad no. 76 waarin de bepalingen zijn opgenomen, op de toelating van vreemde luchtvaartuigen in het rechtsgebied van Nederl. Indië-, Suriname en Curaçao.

Voorschriften betreffende het bouwen en de Volkshuisvesting.

De verordening van 1 Dec. 1934 houdende voorschriften betreffende het bouwen en de volkshuisvesting zal volgens publicatieblad no. 85 op 1 October a.s. in werking treden.

ST. CECILIA.

Programma der uitvoering op Zondag 29 Sept. a.s. des avonds 7½ uur op het

Brionplein.

1. San Lorenzo, Mars C. Silva.
2. Die Grosshertogin von Gerolstein ouv: Offenbach.
3. An der Schönen blauen Donau, walzer, J. Strauss.
4. Selection The Dollar Princess, L. Tall.
5. Llanto de Ninja, Tango, S. Panizzo.

PAUZE

6. Cocktails for two, Foxtrot, A. Johnston.
7. Fantaisie sur Aida, Verdi.
8. Sombras Queridas, Danzas, J. Blassini.
9. Nel Cielo di Granada, Pasodoble, P. Branja.

K
KRO
O **PHOHI-UITZENDING**

Op Zondag, 29 September 1935. Van 15.30—16.30 uur A.Z.T. op Golflengten 16.88 en 19.71 M.

1. Mars
2. Landbouwkundige Missie-actie, door Ir. J. P. Planje
3. Terpsishore, Balletfantasie, Louis Ganne, door het K.R.O.-Orkest o.l.v. Marinus van 't Woud
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart
5. Van en Voor de Missiepost
6. Kaiser-Walzer, Joh. Strauss, door het K.R.O.-Orkest o.l.v. Marinus van 't Woud

Toeristenschip.

Heden is hier gearriveerd het S.S. Rotterdam van de Holland-Amerikalijn.

Het schip is 21 Sept. met toeristen van New York vertrokken en is daar 4 Oct. weer terug.

K.L.M.-NIEUWS.

Vis uit Aruba per vliegtuig.

Maandagmorgen arriveerde per K.L.M. alhier voor de eerste maal een zending verse red-snappers uit Aruba. De vis, die in kisten verpakt, droog werd vervoerd, was bij aankomst op het vliegveld Hato nog door en door koud en bleek dan ook in uitstekende conditie te verkeren.

Het gewicht van deze eerste zending, die bestemd was voor den heer Marcelo Leito, Mundo Nobo, bedroeg 150 kg. Gezien het feit dat werkelijk verse redsnapper op Curaçao zeer in trek is, is het te verwachten, dat dit vervoer in de naaste toekomst nog belangrijk zal toenemen.

Politieberichten.

Door een 26-jarige vrouw werd aangifte gedaan van een ondervonden mishandeling.

Als verdacht van poging tot oplichting is aangehouden en in bewaring gesteld een 25-jarige arbeider, die getracht heeft op onrechtmatige wijze het loon van een medearbeider te innen.

Naar aanleiding van een gedane aangifte dat twee honden gestorven zijn na gebruik van vermoedelijk vergiftigd vlees, wordt een onderzoek ingesteld.

Proces-verbaal is opgemaakt tegen een manspersoon die een tropiaal, zijnde een beschermde vogel, in gevangenschap hield.

In de Baraltwijk heeft een wielrijder een 52-jarige vrouw aangereden, waardoor deze kwam te vallen en verwond werd. Naar den onbekenden dader die is doorgereden, wordt een onderzoek ingesteld.

Op de weg om het Schottegat had een aanrijding plaats tussen een autobus en een motorrijwiel. De bestuurder van dit laatste werd licht gewond, terwijl beide voertuigen licht beschadigd werden.

Op de C.P.I.M. heeft een arbeider zijn chef, naar aanleiding van een gemaakte opmerking, over te laat komen, onverhoeds een klap met een ijzeren staaf op het hoofd gegeven. Het slachtoffer is in het Sanatorium opgenomen, de dader is aangehouden en ingesloten.

In de week van 16—23 September zijn 4 personen ter ontnuchtering ingesloten terzake openbare dronkenschap.

Bij een winkelier te Otrabanda alhier, heeft de politie een vaatje buskruit en een hoeveelheid rifle-patronen in beslag genomen, welke zonder vergunning opgeslagen waren.

De 48-jarige S. heeft aangifte gedaan, dat zekere K. hem had mishandeld door hem enige vuistslagen in het gezicht toe te brengen.

Aangifte werd gedaan door den 17-jarigen C. dat enige tijd geleden een rijwiel was ontvreemd en dat hij op j.l. Zaterdag een rijwielbelastingplaat van zijn broers rijwiel, hetwelk hij in bruikleen had vermiste. De zaak wordt onderzocht.

Als verdacht van diefstal ten nadele van ter H. zijn door de Politie aangehouden de 23-jarige C. en de 37-jarige vrouw L. welke laatstgenoemde medeplichtig aan de diefstal is. Beiden zijn voor onderzoek aan de Hoofdwacht van Politie ingesloten en hebben reeds gedeeltelijk bekend.

Uit een ijshuis hier ter stede is een heel lot van de loterijbond „Fortuna" ontvreemd.

De 24-jarige B. heeft aangifte gedaan, dat, ten tijde hij op zijn werk vertoefde, men ƒ 20.— uit een bij hem thuis staande koffer heeft ontvreemd.

In beide bovengenoemde gevallen wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

Verder wordt een onderzoek ingesteld naar een aangifte van huisvredebreuk en een klachte van belediging.

Op het Hoofdbureau van Politie (Fort Amsterdam) zijn inlichtingen te bekomen omtrent de navolgende gevonden voorwerpen:

2 portemonnaies met geldelijke inhoud, 1 bril met hoornen montuur. Enkele loterijbiljetten „Fortuna" trekking 19 September. 1 knipmes en enig geld.

Bij rechterlijk vonnis is de bevoegdheid motorrijtuigen besturen ontzegd aan:

K. N. Pastor voor 1 jaar, M. van Grieken voor 1 jaar, C. N. Lacrum voor 1 jaar, J. J. Cardoze voor 6 maanden, C. F. Davelaar voor 6 maanden, J. L. Maria voor 3 maanden, R. E. Maria voor 3 maanden, I. B. Francisca voor 2 maanden, G. K. Job voor 2 maanden, L. M. Inocencia voor 1 maand.

Voetbal in Nederland.

ADO—HBS	1—2
Sparta—Ajax	4—3
Feyenoord—DFC	2—3
PSV—Eindhoven	2—2
Veendam—Friesland	2—5
Sneek—HSC	3—1
Juliana—Beyerheide	1—1

Beurs- & Nieuwsb.

GEMENGD NIEUWS.

Het noodlot van de Russische adel.

De Groot-Vorstin achter de toonbank.

Een kort bericht, dat in de Nederlandse dagbladen verscheen, heeft weer eens een blik op het noodlot der Russische aristocraten geworpen, die door het bolsjewistische regime uit hun vaderland verdreven en tot het aanpakken van de meest alledaagse beroepen gedwongen zijn.

De Russische vorst Alexander Alexandrovitsch Koegoesjew, behorende tot een der voornaamste adellijke families van Rusland, heeft zich sinds zijn vlucht uit Rusland met pluimveefokken bezig gehouden. Dit is bij lange na nog niet het zeldzaamste beroep, dat Russische emigranten gekozen hebben. Want als grootgrondbezitter hebben velen van hen — niet allen — zich vroeger reeds ernstig met verschillende takken van landbouw en veeteelt bezigggehouden zodat het voor de hand lag, dat zij in hun verbanning zich de vroeger verworven kennis ten nutte zouden maken.

Nochtans toont de lijst van beroepen der in Frankrijk, Engeland en andere landen uitgeweken Russische aristocraten weinig beroepen, die met landbouw en veeteelt in verband staan. Dit is enerzijds het gevolg van het feit, dat de mensen van hen de nodige middelen ontbraken om zich een bestaan in het boerenbedrijf te verschaffen, terwijl anderzijds de drang tot samenzijn een groot deel der Russische emigranten naar de grote steden trok.

Vorst Goegoesjew evenwel heeft tussen Nice en Grasse een hoenderpark opgericht. Hij is klein begonnen en door zijn ijver en volharding is zijn bedrijf geworden tot een der grootste en bekendste in Frankrijk. Met behulp van zijn vrouw en een oude, getrouwe Russische keukenmeid, bestuurde hij zijn „kippenfarm". Enige jaren ging alles goed, doch tengevolge van de economische crisis, die zich de laatste jaren ook in Frankrijk laat gevoelen, gingen de zaken minder flaneren. Tijdens afwezigheid van zijn vrouw, die voor gezondheidsredenen enige weken naar een badplaats vertrokken was, stierf Vorst Koegoesjew plotseling.

Vele vrouwelijke adellijke Russische emigranten hebben in de door haar gekozen beroepen veel succes gehad. Tot dezen behoort o.a. de nicht van den Tsaar, grootvorstin Maria Pawlowna, die enige jaren geleden haar memoires uitgegeven heeft, welke veel opzien baarden. Deze grootvorstin was als zeventienjarig meisje met prins Willem van Zweden in het huwelijk getreden. Vóór de revolutie werd het huwelijk tussen deze beiden echter ontbonden en kort daarop huwde zij vorst Poetiatin. Tijdens de oorlog nam zij dienst als verpleegster en na de val van het Tsarenrijk nam zij vastbesloten een modesalon in Parijs over. Vandaar is zij later naar New York gegaan, om het succes, dat zij op dit gebied bereiken kon, uit te breiden. Zij werd daar raadgeefster op modegebied voor de dames van de New Yorkse "Upper Ten." In haar vrije tijd werkte zij als schrijfster en tekenares. In haar zaak en in haar huis stelt zij natuurlijk bij voorkeur Russen aan. Een voormalig luitenant-kolonel der Kozakken is huisknecht bij haar.

Niet alle leden van de keizerlijke familie hebben zoveel succes gehad. Sommige zijn taxi-chauffeur geworden en verdienen hiermee een schamel stuk brood. Andere hebben zich in het huwelijksbootje gewaagd, zijn getrouwd met dochters van groot-industriëlen of met filmactrices en hebben „schipbreuk geleden". Prinses Joesoepow, wier echtgenoot een rol gespeeld heeft bij de verdwijning van Raspoetin, is eigenaresse van een modesalon te London. Grootvorst Kyrill, die eerst te Koburg woonachtig was, verblijft thans in Frankrijk, waar hij zich plechtig als Tsaar aller Russen door zijn volgelingen heeft laten uitroepen.

De Russische kerkvorsten is het ook al niet veel beter gegaan. Hun hoofdzetel is heden ten dage de Boelgaarse hoofdstad Sofia; een theologisch instituut van de orthodoxe kerk vindt men te Parijs.

Een groot aantal der vroeger in Rusland bekende grootheden werkt thans in het buitenland als professor, dokter, journalist of in andere vrije beroepen. Zij hebben zich er echter nimmer op laten voorstaan, een afstammeling van de Russische keizerlijke familie te zijn.

Een Surinaamse Stavisky.

We lezen in de West:

Onze kleine gemeenschap schijnt het slachtoffer te zijn geworden van een sluwen oplichter. En zekere zich noemende Dr. Fekler stichtte onlangs in de Heerenstraat een West India Bank, waar men gelden kon opnemen tegen matige rente, indien men eerst begon met geld te... brengen zijn inleg kreeg men later tienvoudig uitgekeerd.

Honderden zijn er in gelopen.

Dr. Fekler is de vorige week naar Nickerie vertrokken en van daar verder gereisd naar Demerara. Na zijn vertrek regende het klachten van mensen die hun geld hadden gebracht en zich nu zeer ongerust maakten. De procureur generaal heeft hedenmorgen, vergezeld van den hoofdinspecteur van politie, een huisonderzoek gedaan in het kantoor aan de Heerenstraat en boeken, papieren en een bedrag van ongeveer drie honderd gulden in beslag genomen.

Uit de boeken bleek, dat er 932 inleggers waren, die duizenden guldens hebben gebracht. Een dame heeft ƒ 230 gedeponeerd, in de naieve verwachting ƒ 2300 terug te krijgen. Onders de inleggers vindt men ambtenaren, gepensioneerden en mensen uit alle rangen der maatschappij. Het totaal beloopt verscheidene duizenden guldens.

De commissaris van politie is hedenmorgen naar Demerara vertrokken, om Dr. Fekler in arrest te nemen, wiens uitlevering inmiddels telegraphisch is aangevraagd.

Vanwege het Parket is de zaak gesloten. (Er kwamen nog heden mensen die hun geld wilden inbrengen).

Zij die het slachtoffer zijn geworden van dezen oplichter, gelieven zich aan te melden bij de hoofdinspecteur, met opgaaf van het bedrag. Of er nog wat van de gelden terechtkomt, weet men niet. De meeste inleggelden zijn door den voortvluchtige medegenomen.

Familievloek.

Op de familie Couillead te Tours rustte naar verteld wordt sinds 200 jaren een familievloek. Wij moderne mensen lachen om dergelijke geschiedenissen. Maar wij staan toch verwonderd te kijken, wanneer zo'n vervloeking plotseling in vervulling gaat.

Bij de familie bestond de vloek daarin, dat alle leden van de familie een onnatuurlijke dood zouden sterven. Sinds vier generaties hebben zij zich allen op een bepaalde leeftijd in de rivier de Cher verdronken. Thans heeft een negentien jaar oude bruid, Raymonde Couillead, zich aan de vooravond van haar huwelijk op dezelfde plaats verdronken, waar haar vader tien jaren geleden de rivier in sprong. Met haar is het laatste lid van deze familie gestorven.

DE FILM VAN DE WEEK.

Van 30 Sept. tot en met 5 Oct. 1935.

A. Onderstaande films kunnen bezocht worden als niet aanstotelijk en geschikt voor publiek vermaak.

In Cinelandia.

Bright eyes.
Lost Patrol.
Charlie Chan in London.

Roxy.

Bright eyes.

In Hollywood.

Little Women.

B. Onderstaande Films bevatten gedeelten die aanstoot kunnen geven, wegens gewaagde toespelingen, grofheden, misleidende voorstelling van zaken of gebrek aan kiesheid. Deze films worden niet positief goed- noch afgekeurd, maar zijn TOELAATBAAR VOOR GEESTELIJK VOLWASSENEN.

In Cinelandia.

Crime without passion.
Painted Veil.
Line up.

Roxy.

Many happy returns.

In Hollywood.

Notorious Sophie Lang.

De andere in deze lijst niet genoemde films, moeten of wel omdat ze slecht zijn, of wel omdat hier geen beoordeling over gegeven is, vermeden worden.

Hoe de Tsarenfamilie werd uitgemoord.

In Le Figaro — het blad is na de debacle van Cotty weer tot zijn oude naam en kop teruggekeerd — heeft als feuilleton de vertaling gestaan van een relaas over het uitmoorden van de Tsarenfamilie. Het is een weergave van het verhaal, dat een der drie directe moordenaars Ermakow aan den amerikaansen journalist Richard Halliburton vóór dat hij sterven ging heeft gedaan.

Door bijzondere omstandigheden was Halliburton in het huis terechtgekomen te Ekaterinenburg waar Ermakow aan kanker lijdend zijn laatste uren leefde. In een soort opgewondenheid van geweten, deed de beul hem het moordverhaal, waarin hij een hoofdrol vervulde.

De moord op de familie van den laatsten heerser uit het huis der Romanofs is een der schandelijke bladzijden uit de vele boekdelen van de schanddaden der mensheid.

Natuurlijk is een moord een moord en sinds Abel met zijn onschuldig bloed de aarde drenkte, is er een onafzienbare reeks bloeddaden gepleegd.

Maar onder al het verschrikkelijke, wat er zoal is geboekstaafd, is de afslachting van dit keizerlijk gezin met nog een dokter en een bediende er bij toch al bijzonder gruwelijk.

Halliburton vertelt dus wat Ermakow hem mededeelde.

De Tsaar en de zijnen waren in een huis te Ekaterinenburg onder gebracht. Het Leger der Witte Russen naderde de stad en men vreesde, dat de Tsaar ontsnappen zou aan de wraak. Want de drie mensen, aan wie het was voorbehouden de onmenselijke daad te verrichten, haatten den vorst op hevige wijze. Ermakow omdat hij in Siberië verbannen was geweest en Yourovski een Jood om de achteruitzetting der Joden, en Vaganof als communist om weer andere redenen.

Peter Ermakow en Yourovski spanden echter de kroon en op zijn sterfbed was de eerste nog niet over zijn wraakzucht heen, gelijk in het verhaal van Hulliburton genoegzaam uitkomt.

Men was overeengekomen de vorstelijke personen, die in het huis op een bovenverdieping verbleven, naar een sousterrain over te brengen onder voorwendsel, dat zij elders zouden worden vervoerd met een vrachtauto.

Deze werd inderdaad op de binnenplaats gereden, vlak bij de buiteningang, en den chauffeur was opgedragen de motor zo hard mogelijk te laten ronken om ieder geluid van schieten te dempen. Want het besluit was om allen neer te schieten.

Omdat de jonge zoon van den Tsaar te zwak was, droeg de vader hem naar beneden, wat een zware last was voor den vorst. Daarom bood Ermakow zich aan den prins te dragen in zijn plaats. Maar de Tsaar weigerde dit.

Halliburton merkte op, dat de onmens, die zelf een zoon van ongeveer dezelfde leeftijd had, dus koelbloedig den onschuldigen jongen, die zich het doodsgevaar nog minder dan de anderen bewust was naar zijn martelplaats zou hebben gedragen. Onder de schijn van bereidwilligheid.

Het drama zelf voltrok zich volgens het relaas van Ermakow zelf als volgt:

— Yournovski, Vaganof en ik, wij stonden dus op de drempel, recht tegenover Romanov. Yourovski begon de voorlezing van het vonnis, dat ik had opgesteld. Hij moest schreeuwen om 't leven van de motor van de vrachtwagen te overstemmen...

„Gij denkt dat de Witten u ter hulp zullen komen — zij zullen niet komen.

„Gij denkt, dat gij naar Engeland zult gaan en dat gij weer Tsaar zult worden — gij zult het niet meer worden.

De sovjet van de Oural veroordeelt u ter dood, u en uw familie, wegens uwe misdrijven jegens het russische volk."

De Tsarina begreep het terstond. Zij stond op en hield zich onbeweeglijk rechtop. De anderen begrepen ook, maar hun verslagenheid maakte het hun onmogelijk een woord te stamelen.

Alleen de Tsaar scheen zich niet goed rekenschap ervan te geven. „Wat dan? Wat dan?" schreeuwde hij tegen Yourovski, boven het geluid van de motor uit. „Gaan wij dan niet weg van hier?"

Als enig antwoord schoot Yourovski hem vlak in het gezicht. De kogel drong recht door in de hersens. De Tsaar viel neer en verroerde zich niet meer...

De ogen van Ermakow zijn zo wild geworden, zo met bloed belopen, dat hij er haast als een waanzinnige uitziet... Hij vervolgt:

Ik heb met mijn mauser op de Tsarina geschoten; zij stond maar twee en een halve meter van mij af. Ik kon niet missen. Ik heb haar de kaak verbrijzeld. Twee seconden later was zij dood. Daarna mikte ik op dokter Botkine. Hij kreeg het schot, terwijl hij met opgeheven handen en het gelaat half naar de muur gewend stond, in de volle hals en viel achterover.

Yourovski had op den tsarevitch geschoten, die van zijn stoel viel en lag te kermen.

De kok was in een hoek gehurkt. Ik raakte hem in de borst en daarna in de hand. De knecht viel neer, ik weet niet goed onder de schoten van wie.

Vanagof maakte de meisjes af. Zij lagen op een hoop op de grond, kermend en stervend. Hij leegde zijn revolver op de lichamen van Olga en Tatiana.

Daarna zijn de lijken door de vrachtauto buiten de stad naar te voren bepaalde uitgravingen gereden, waar men benzine en brandstoffen had gereed gezet.

Eerst werden de lijken van de klederen ontdaan. Deze werden in de eerste groeve verbrand. De lijken werden verder getransporteerd en verbrand. Ermakow bleef er bij totdat er slechts as over was. Deze werd verspreid op de terugtocht... opdat geen enkele „relikwie" van deze vorsten later zouden kunnen worden vereerd!

Bekendmaking.

De Directie van de CURACAOSCHE BANK maakt hierbij bekend: dat de bankbiljetten van de uitgiften vóór 1925, blijkens bekendmaking van 18 Juni 1925, geplaatst in de Boletin Comercial van 20 Juni 1925, met uitzondering van de bankbiljetten ad. f. 1.— en f. 2.50, uitgifte 1920, buiten omloop gesteld, welke tot Ultimo December 1935 nog niet ingeleverd zijn, na dezen datum waardeloos worden;

dat de bankbiljetten van de uitgiften 1925 tot en met 1929 (groot formaat in paarse en groene kleur) hierbij ingetrokken worden en na 31 December 1935 niet in betaling worden aangenomen in de Gouvernementskassen. Zij kunnen evenwel gedurende het jaar 1936 tegen andere of tegen munt ingewisseld worden ten kantore van de CURAÇAOSCHE BANK en op de overige eilanden bij de Vertegenwoordigers aldaar.

Curaçao, den 12n September 1935.

Curaçaosche Bank.

A. THIELEN, Secretaris. VAN DER DRIFT, Voorzitter.

3—2

SPORT-RUBRIEK.

Officiële Mededelingen
VAN
"De Curaçaose Voetbalbond."

WEDSTRIJD-UITSLAGEN.

Zondag 22 September.

A.-klasse:	AJAX—R.C.C.	3—0
	M.S.V.—TRANSVAAL	0—5
	ASIENTO—JONG-HOLLAND	Niet doorgegaan.
B.-klasse:	BISMARCK II—VOLHARDING II	2—0

STAND COMPETITIE-WEDSTRIJDEN.

Zondag 22 September.

A-klasse:	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Doelpunten voor	Doelpunten tegen	Punten	Gem.
BISMARCK	8	6	1	1	14	7	13	1.63
JONG HOLLAND	8	5	2	1	15	6	12	1.50
VOLHARDING	7	5	0	2	10	4	10	1.43
R.C.C.	8	4	2	2	15	9	10	1.25
HERCULES	8	3	2	3	9	10	8	1.—
AJAX	8	2	4	2	4	6	8	1.—
TRAPPERS	9	3	1	5	9	8	7	0.78
TRANSVAAL	7	2	1	4	8	8	5	0.71
M.S.V.	10	3	1	6	14	20	7	0.70
H.V.V.	7	1	2	4	7	15	4	0.57
ASIENTO	6	0	2	4	3	15	2	0.33
B-klasse:								
SCHERPENHEUVEL	4	4	0	0	14	2	8	2.—
VOLHARDING II	7	5	0	2	10	4	10	1.43
BISMARCK II	5	3	1	1	7	4	7	1.40
HERCULES II	8	5	0	3	10	11	10	1.25
R.C.C. II	6	3	1	2	14	10	7	1.17
JONG-HOLLAND II	7	3	2	2	15	5	8	1.14
TRAPPERS II	6	2	2	2	9	8	6	1.—
M.S.V. II	4	2	0	2	7	8	4	1.—
ASIENTO II	3	1	0	2	2	4	2	0.67
ATLETICO	7	2	0	5	6	7	4	0.57
AJAX II	7	2	0	5	6	15	4	0.57
TRANSVAAL II	8	1	0	7	7	29	2	0.25

WEDSTRIJD-PROGRAMMA.

Zondag 29 Sept.

MUNDO NOBO:
ATLETICO—JONG-HOLLAND II
Aanvang 3.15 precies.
Scheidsr. de Rooy.

VOLHARDING—TRAPPERS
Aanvang 4.30 precies.
Scheidsr. Hagendijk.

DE HOOP:
AJAX—BISMARCK
Aanvang 4.30 precies.
Scheidsr. Winters.

RIO CANARIO:
ASIENTO—TRANSVAAL
Aanvang 4.30 precies.

SCHERPENHEUVEL:
SCHERPENHEUVEL—HERCULES II
Scheidsr. Dijk.

Zondag, 6 October.

MUNDO NOBO:
HERCULES—TRANSVAAL
Aanvang 3.15 precies.

DE HOOP:
AJAX II—BISMARCK II
Aanvang 3.15 precies.

Zondag, 13 October.

MUNDO NOBO:
HERCULES II—TRAPPERS II
Aanvang 3.15 precies.

VOLHARDING—AJAX
Aanvang 4.30 precies.

DE HOOP:
M.S.V. II—R.C.C. II
Aanvang 4.30 precies.

RIO CANARIO:
ASIENTO—JONG-HOLLAND
Aanvang 4.30 precies.

De elftalopgaven van October moeten op 30 September ingeleverd worden.

De verenigingen Bismarck en Volhardiing zijn beboet, elk met een bedrag ad ƒ 1.—, voor het niet tijdig inleveren van wedstrijd- en ruilformulieren.

De vereniging Bismarck is beboet met ƒ 0.50 volgens art. 18 R.C.W.

HET BESTUUR.

Japan, Wereldveroveraar.

Grootheid door samenwerking.

Een van de belangrijkste boeken, in de laatste jaren verschenen, is wel het werk van den Fransen journalist A. Zischka: le Japon dans le monde. Deze jonge schrijver, nog geen 30 jaar oud, heeft reeds een schitterende loopbaan achter zich. Voor verschillende Parijse bladen heeft hij alle werelddelen doorkruist, ten dele in zijn eigen, door hem zelf bestuurde vliegtuig. Het genoemde boek geeft een glasheldere analyse van de ondergrond en de uitingen der Japanse expansie. Een Nederlandse vertaling is thans verschenen bij de N.V. Het Nederlandse Boekhuis, Tilburg. Met toestemming van de uitgevers zullen wij enige hoofdstukken verkort publiceren. Het hieronder afgedrukte hoofdstuk geeft een karakteristiek van de structuur en de methoden der Japanse nijverheid.

Sedert de zegepraal van Japan over Rusland, in 1905, slaan Europa en Amerika vol verbazing, bewondering of verontwaardiging de onbegrijpelijke snelheid der Japanse ontwikkeling gade. En als in 1931—'32 Japan zijn groot economisch offensief inzet, leggen de Amerikanen, Engelsen en Duitsers, die in opdracht van hun regeringen studie maken van de **„Aziatische dumping", telkens weer** de nadruk op het feilloos uitgewerkt systeem en de vastberaden samenwerking waarmee de Japanners hun stroom van producten over de wereldmarkt uitstorten. Zij staan versteld over de volmaakte organisatie der waren-distributie, over de handige, taai volhardende propaganda, die de ernstige moeilijkheden overwint. En zo gaat het bijna ieder, die Japan bestudeert: allen zijn verbaasd over het welgeordende verband, waarin banken en industriën, regeringspersonen en arbeiders, diplomaten en handelaren samenwerken om de Japanse export voor de andere industrie-landen tot een ware gesel te maken.

Tenslote ligt in dit alles niets verbazingwekkends.

De Japanse economie werkt zo doelmatig, omdat ze welbewust geleid en gericht wordt. Het verrassend snel voortschrijden der industrialisatie is slechts het logisch gevolg van het feit, dat deze ter hand werd genomen volgens een scherp omlijnd plan, door de regering, door een centrale macht, en niet, zoals in Europa, door belanghebbende particulieren, die elkaar onderling trachten te fnuiken en zó in twintig verschillende richtingen trekken.

De banken en het kabinet, de fabrieken en de mijnen, de politieke partijen en de Japanse pers werken samen uit eenzelfde oorzaak als die hart en spieren, hersens en maag van één en dezelfde mens in volmaakte eendracht doet functionneren: zij vormen een enkel organisme. Alle bedrijven behoorden oorspronkelijk aan de staat, die hen in het leven had geroepen en zelf de leiding in handen bleef houden. Zij behoren tegenwoordig aan één, of hoogstens twee families, de Mitsuis's en Mitsubishi's. De hoofden dier families, twee mannen, beheersen en organiseren alle voornaamste industriën van het land.

Alle maatregelen, die Japan treft, hebben logische zin en onderlinge samenhang, omdat zij voortkomen uit éénzelfde brein, omdat er in Japan geen ontelbare machthebbers zijn, zoals in Europa en Amerika, die zelden of nooit hun persoonlijk belang opzij zetten en elkaar onophoudelijk bekampen — maar enkel twee oppermachtige clans, die, zelfs al zijn ze binnenslands soms concurrrenten, als één man naar buiten optreden wanneer het de verovering van nieuwe markten geldt, wanneer de Japanse expansie op het spel is; die op de eerste plaats Japanners zijn en pas daarna magnaten.

Wanneer in 1871 het feodale stelsel is afgeschaft, neemt Japan enkele opvattingen van het kapitalisme over: zo bijvoorbeeld het begrip winstbejag, het begrip loon in de betekenis van een betaling voor diensten, die als een koopwaar op zichzelf beschouwd worden. Maar deze opvattingen komen in botsing met een diepgewortelde en totaal afwijkende levensbeschouwing. Nog heden ten dage beschouwt het merendeel van het Japanse volk de armoede als achtenswaardig, de taak van den arbeider zo goed als die van den wergever, als een roeping, die vervuld, een plicht die volbracht moet worden. Noch de een noch de ander mag aan persoonlijk voordeel denken.

Uit dat alles volgt, dat de staat van het begin der industrialisatie af, het economisch organisme met vaste hand kan regelen; noch bij de adellijke families, noch bij de Mitsui's, de Satsuma's of de heren van Maebashi, stuit hij op die verbeten tegenstand, waarmee de Europese individualisten zich verzetten tegen elke inmenging van de staat in handelszaken. In Japan heeft het eigenbelang altijd weten te wijken, waar het algemeen belang dit eiste.

In Europa wordt de studie van vreemde landen en toestanden bijna altijd overgelaten aan het particulier initiatief. Honderdduizenden personen reizen rond zonder vast program, komen bij toeval een en ander te weten, en hun ervaring komt slechts ten goede aan hun eigen ondernemingen.

De Japanners merken op, hoe de Amerikanen, de Russen, de Engelsen en de Fransen, die naar hun land komen, zonder enig systeem te werk gaan, hoe zij hun krachten verspillen in allerlei parallel-verlopende pogingen. Wanneer zij zelf Westerse kennis wensten op te doen, leggen zij het anders aan. Het wordt niet aan enkele bevoorrechte families overgelaten hun zonen naar den vreemde te zenden, maar de Japanse staat zelf — en aanvankelijk de staat alléén — werpt scherp-geformuleerde vragen op en doet die beantwoorden door studie-commissies, door een beperkt aantal deskundigen van uitgelezen bekwaamheid, afgevaardigd door de staat, bestuurd door één brein, door den keizer, en wier werk, onderzoek en ervaring aan heel de gemeenschap ten goede komt.

Doordat aanvankelijk alle technische kennis slechts berust bij de staatsexperts, ligt het voor de hand, dat de staat zelf de industrialisatie van het land ter hand neemt.

In Japan is het de regering, de keizer, de staat, die van meet af aan de industrie in het leven roept, het verkeersapparaat schept. Het is de natuurlijkste zaak ter wereld, dat de staat de leiding neemt; er is geen ander organisme van gelijkwaardige stuwkracht. En wat zonder weerga is in de geschiedenis de moderne economie: de figuren van betekenis in Japan zijn de eenmaal ingeslagen weg, de weg van de staat, blijven volgen, zelfs ten koste van al hun voorrechten, van hun persoonlijk prestige en zo nodig van hun bestaan.

Ziet Europa zich gedwongen, alles aan het toeval over te laten, Japan is genoodzaakt, naar een vast program te werk te gaan. Terwijl in Europa de industriële ontwikkeling aan het eind der negentiende eeuw het werk is van talloze kapitalisten, vaklieden, ingenieurs, specuierende uitvinders en ondernemers, die elkaar wederig tegenwerken — terwijl in Europa ontelbare fabrieken, in het diepst geheim, maar éénzelfde verbetering, éénzelfde procédé zoeken — terwijl al die parallel-gerichte krachten zonder coördinatie een ontstellende energieverspilling betekenen, zien we in Japan één enkele kracht, die van de staat, die studies maakt, proeven neemt, en alle productiemiddelen inkoopt en uitdeelt.

Tegen 1895 wordt de overdracht der staatsondernemingen in particulier bezit en beheer bespoedigd. Maar, als steeds, verandert er meer in theorie dan in werkelijkheid. Vooraanstaande deskundigen, gegadigden, met voldoende bedrijfskapitaal om een grote onderneming op gang te houden zijn nog steeds uiterst schaars. De doorsnee-Japanner munt noch als technicus, noch als handelsman bijzonder uit, het ontbreekt hem te zeer aan economisch begrip, aan zakelijkheid en doorzicht om een goed industrieel te zijn. En tot op de huidige dag staat een handelsloopbaan niet al te hoog in aanzien. De meest berooide priester of luitenant, de ambachtsman en de landbouwer staan in de achting van het volk boven de milliardair. Het aantal groot-industrielen blijft beperkt, niet slechts door geldschaarste maar voornamelijk als gevolg van de anti-kapitalistische mentaliteit der Japanse massa.

Als de staat zich dan ook terugtrekt van de onmiddellijke leiding der industriën, vallen deze uiteraard in handen van enkele families, die zich reeds terzelfder tijd op terrein begeven hadden.

Zo verschijnen, na dertig jaar op de achtergrond te zijn gebleven, de Mitsui's en de Satsuma's, de Mitsubishi's en de Okura's opnieuw ten tonele.

In onze dagen zijn de families Mitsui en Mitsubishi staten in de staat geworden. De morele basis der Japanse economie is veranderd, zij is in handen van particulieren en niet meer in die van de staat, doch deze wijziging heeft bijna geen gevolgen in de praktijk: de economie is in het Japan der Mitsui's en Mitsubishi's even doelzeker gericht, evenzeer gecentraliseerd als in het Japan van Meiji. En omdat zelfs de oligarchiën de oude tradities niet geheel en al vergeten hebben, omdat zelfs de Mitsui's die gelieerd zijn met Schneider-Creusot, en de Mitsubishi's, die agenten zijn van Vickers, slechts zeer zelden uit het oog verliezen, dat zij op de eerste plaats Japanners zijn en daarna internationale magnaten, verschilt hun politiek zeer weinig van de staatspolitiek. Zij verzamelen geweldige privévermogens, zeker, maar ondanks dat is er toch een groot onderscheid tussen hen en de Europese magnaten. Zij maken winst, maar trachten tevens de natie voor verlies te vrijwaren. Zij heulen niet met den vijand. En zij knoeien niet.

Tot in het begin van onze eeuw had de Japanse staat de leiding in de industrie. Tegenwoordig lijkt de industrie de leiding in de staat te hebben. Doch in werkelijkheid zijn zij slechts één. Zij voeren dezelfde politiek, de Japanse economie is meer dan ooit „gericht" op een stellig doel.

Mitsui en Mitsubishi.

Japan telt meerdere vooraanstaande handelsfamilies. Daar zijn de Okura's belast met de leger-leveranties, de Okazaki's, groot-industriëlen te Kobé, de Sunimoto's, bankiers en groot-industriëlen te Osaka.

Maar zij betekenen niets vergeleken bij de Mitsui's, wier privé-vermogen in 1934 op 700 millioen werd geschat, die 224 der belangrijkste ondernemingen van de meest uiteenlopende aard en met een kapitaal van naar schatting 2600 millioen, rechtstreeks in handen hebben, en indirect door hun banken, nog talloze andere. In 1933 ging 85 pct. van de wolinvoer door hun handen; 40% der granen; 57% van de steenkool; op 40% der ingevoerde, binnenslands geconstrueerde of uitgevoerde machines werd door de Mitsui's winst gemaakt.

Overal in het Oosten ontmoet men hun handelsmerk: M. B. K., Mitsui Bussan Kaisha, „Handelsonderneming Mitsui"; er bestaat in Parijs een Franse en in Duitsland een Duitse Bussan N.V.

M.B.K. — drie letters, die gevoerd worden door ontelbare stoomboten, door reusachtige fabrieken, banken, entrepôts, spinnerijen en suiker-raffinaderijen; in Japan zowel als in China, in Korea en Mandsjoerije. En in de laatste tijd ook hoe langer hoe meer in Afrika, Europa en Indië.

Het hoofd van deze enorme trust is baron Hachriroëmon Mitsui, een man van kleine, tengere gestalte, met een ovaal gezicht, waaruit een scherp verstand spreekt; de wat hoog geplante wenkbrauwen geven het een uitdrukking van voortdurende spanning. Een smal bruin snorretje bedekt de bovenlip.

Naast de Mitsui's is er nog slechts één enkele familie, die hun in betekenis nabij komt: die der Mitsubishi's, die 92 firma's beheren, met een kapitaal van veertienhonderd millioen gulden. De Mitsubishi's bezitten een privé-vermogen, dat in 1934 op vier milliard werd geschat.

Concurrenten?

Het feit, dat de Mitsui's de geldschieters zijn der Seiyukaipartij, terwijl de Mitsubishi's de zich noemende tegenpartij, de Minseito financiëren, het feit dat de Mitsui's in Japan Europese concerns vertegenwoordigen, die een verbitterde strijd voeren tegen de met de Mitsubishi's gelieerde firma's, zou die indruk kunnen wekken.

Toch werken beide clans op alle beslissende momenten samen. En altijd werken zij samen met de staat. En dat niet slechts door de partijen te kopen, door de kabinetten te beinvloeden (het hoofd der firma Mitsubishi, baron Iwasaki, is de schoonvader van baron Shidehara, minister van buitenlandse zaken tijdens de gebeurtenissen in Mandsoerije). Regering en oligarchiëen grijpen echter nog vaster in elkander. Zo goed als in ieder land komen ook in Japan schandalen voor, maar de gewichtigste verbintenissen worden met de grootste openhartigheid behandeld. De samenwerking tussen de regering en de groote trusts is gegrond op hun gemeenschappelijk belang bij de expansie en op het feit, dat de staat nog steeds eigenaar is van talrijke grote ondernemingen, die hij wenst te rationaliseren door fusie met de particuliere bedrijven.

Misschien zijn de Mitsui's en Mitsubishi's elkaar niet bijzonder welwillend gezind. Misschien worden beide clans benijd en gehaat door de mindere goden, de Sumitono's of de Okura's bijvoorbeeld, die de grondslag hebben gelegd voor de Japanse metaalindustrie in China en de Japanse ondernemingen bij Hankow — of de Inabata's van Osaka, magnaten van de chemische industrie — of andere handelsfamilies die zij, door middel van hun banken en hun politieke macht, dwingen hun taktiek te volgen.

De Mitsui's zowel als de Mitsubishi's hebben internationale betrekkingen, die het hun mogelijk maken, in geval van een gewapend conflict aan beide partijen te verdienen. Zij worden door de Japanse volbloed-nationalisten evenzeer verafschuwd als de Rockefellers en de Mellons door de Amerikaanse socialisten. Maar toch is er tussen hen en de oligarchieën der blanken een groot onderscheid. Zij konkelen niet. Zij putten nimmer hun krachten uit in onderlinge strijd. Zij bouwen op, waar hun collega's van het blanke ras maar al te vaak slechts afbreken. De techniek van de Mitsui- en Mitsubishi-trusts verschilt niet van die der I. G. Farben of der Standard Oil. Maar de geest is een geheel andere. Waar onze wereldmagnaten elkaar trachten uit te roeien, zoeken de Japanse magnaten samenwerking. Met welke verbluffende resultaten, dat getuigt de vlucht der Japanse industrie.

300 jaren Frans-West-Indië.

door W. DE BARBANSON O.P.

Dat waren dus de 4 missionarissen, die met de expeditie meegingen en die de 25ste Juni 1635 het kruis plantten op Martinique. Drie dagen laten namen zij bezit van het eiland Guadaloupe en als teken daarvan las één der priesters een H. Mis op de plaats waar nu de parochie St. Rose ligt.

De reizigers hadden meer zin in Guadaloupe te blijven dan op Martinique, want hoewel ze Martinique nog meer zeer oppervlakkig bekeken hadden en ze ook door de Indianen niet kwaad ontvangen waren, hadden ze toch al enige slangen ontmoet en daarenboven beviel hun de sterk ingesneden kust niet erg, evenmin de vele insnijdingen en ravijnen in het bergachtige land. Maar D'Esnambuc stond niet voor wat gemopper. Hij gaf zijn tochtgenoten wat rust op St. Christophe, maar eind Augustus zocht hij honderd kloeke mannen uit, gaf hun wat aardappelplanten en bonen, wat wapens en munitie en zo werd de definitieve tocht aanvaard naar Martinique op het schip „La Roxelane" onder commando van kapitein Drouant. Daar vonden zij bij nadere beschouwing een 92 bergen en een 150 rivieren, maar ze hebben de rijke grond beter dienstbaar weten te maken aan hun cultures dan die van Guadaloupe.

Zonder twijfel hadden de kolonisten zich een heel wat vreedzamer bestaan gedacht en ook de koning en de compagnie hadden meer een idee van handel en vaste nederzetting, bekering van de Caraïben en een nieuwe lauwerkroon, tamelijk gemakkelijk gewonnen, voor Kerk en Vaderland.

Maar hoe anders zou het leven zijn. De bekering van de Caraïben is eigenlijk uitgelopen op een uitmoording, hun handel zal er een worden van kaper zijn en zelf bekaperd worden, het zal een vechtpartij zijn met andere naties waar de Fransen eens boven, dan weer eens onder liggen.

Tot nu toe hebben we gezwegen over Guyana, dat toch ook bij het feest betrokken is.

Waarschijnlijk heeft Columbus zelf Guyana wel gezien, maar 't is Vincent Pinzon die het eerst de kust wat nader verkend heeft (Dec. 1499-Sept. 1500).

Het lukte de Spanjaarden niet een blijvende kolonie te stichten, de Portugezen waren in dat opzicht gelukkiger met hun nederzetting langs de Amazone oevers. Een Engels reiziger, Walter Raleigh, bezocht op het eind der 16e eeuw Guyana en stak zijn enthousiasme voor dat land niet onder stoelen en banken. Toen begon ook in Europa de legende bekend te worden, dat daar de laatsten der Inca's te vinden waren, die, gevlucht voor de benden van Pizarro, zich veilig gesteld hadden met hun enorme schatten; daar ergens moest Mando del Dorado liggen, de stad waar de koning El Dorado woonde in een feëriek paleis, waar 't goud en edelstenen zo maar af te scheppen was. Deze sproke kittelde in de oren van Hollanders, Fransen en Engelsen en daarom vertrok 12 Januari 1604 een edelman, Daniel de la Touche de la Ravardière van Frankrijk, die men bij voorbaat de titel gegeven had van luitenant-generaal van het gebied dat zich uitstrekt van de monden der Amazone tot Trinidad en vice-admiraal van de Braziliaanse kust. Kardinaal Richelieu interesseerde zich niet sterk voor dat gebied, dat men „la France équinoxiale" noemde. Een compagnie „Rosée Robin" te Rouaan door Jacob Bontemps opgericht bleek ook al niet de ware Jacob op de goede tijd te zijn, al had men nog zo'n mooie naam bedacht.

De meer fundamentele stichting valt dan ook in 1635 door Poncet de Bretigne, hoewel die ook door zijn tiranie later de oorzaak was van het verval van de Franse posten.

Nog heden ten dage staat de ontwikkeling van Frans Guyana ten achter bij het Hollandse en Engelse part en het moet wel erg opvallend zijn als een Fransman (Léon Jacob) dat openlijk erkent, nog wel bij zo'n officiële gelegenheid als een Koloniale Tentoonstelling te Marseille (1922).

Ook Haïti — zoals gezegd — is uitgenodigd, want is dat niet in de loop der Franse Antillengeschiedenis het bloeiendste punt geweest? Er is een tijd geweest, dat als zij van de Antillen spraken, hun eerste gedachten gingen naar het westelijk gedeelte van San Domingo. Zelfs in 'n tijdperk van onrust en revolutie (1790) hadden de Fransen 452000 slaven daar, tegenover een 76000 op Martinique en een 90.000 op Guadaloupe.

We zullen de geschiedenis der Franse eilanden niet verhalen, maar alleen nog een enkel puntje naar voren brengen, omdat de Hollanders er bij betrokken zijn.

Het is overbekend, dat het eiland St. Martin bij verdrag van 1648 verdeeld werd tussen de Fransen en Hollanders, waarbij Robert de Louvilliers optrad in naam van Zijn Zeer Christelijke Majesteit en Martin Thomas de Hollandse partij vertegenwoordigde. De Hollanders hadden zich er wel ineens neergeplant en waren ook niet van plan St. Maarten op te geven, maar ze moesten wel het goede recht erkennen van de Fransen die er 10 jaar geleden al beslag op gelegd hadden onder een zeker Heer Saint-Martin, die er ook zijn naam aan gegeven heeft, in plaats van het-ons-wat-lastige Ooualichi, zoals de Caraïben het noemden.

De verdrijving van de Hollanders uit Brazilië had ten gevolge dat zij in 1656 een andere woonplaats zochten. Een groep vertrok dan ook met familie, slaven en meubels van Pernambuco met drie schepen om zich te vestigen op Martinique. Het waren een 900 personen, waarvan een 300 Waalse soldaten en een 300 slaven. Maar de Jesuiten, die daar hun zielzorg uitoefenden, protesteerden zo heftig tegen deze joden en protestanten, dat zij geen vaste voet aan wal konden krijgen, zodat zij verderop gingen naar Guadaloupe. Van gouverneur Houël kregen ze verlof om zich er te vestigen en die Hollanders zijn tot grote zegen geweest van het eiland, daar zij de cultuur van suikerriet hebben ingevoerd en kostbare verbeteringen hebben aangebracht in de suikerbereiding. Nog altijd is de suiker een der grootste bronnen van inkomsten op Guadaloupe en Martinique. Dat die Hollanders dan ook goed aangeschreven stonden, blijkt ook wel dat één hunner zich zelfs met den Gouverneur associeerde, die hem de helft van zijn plantage Ste. Marie gaf om die in cultuur te brengen.

Een ander Hollander van diezelfde groep heeft zijn naam geleend aan de grootste stad van Guadaloupe: Pointe-à-Pitre, dat met zijn 30.000 inwoners het centrum van de handel is en verre uitsteekt boven de veel kleinere en stillere hoofdstad Basse-Terre. Die Hollander was een eerzaam visser, Pieter genaamd, die verlof kreeg om zich op de punt van een eilandje te vestigen, dicht bij de ingang van de rede, onder de rook van het „Fort Louis", de ambtswoning tevens van den commandant van Grande-Terre. Weldra werd Pieters' naam populair bij het garnizoen en de omliggende bewoners, die al gauw gingen praten van Port-à-Pitre, wat later weer veranderd werd in Pointe-à-Pitre.

Toch moeten we niet denken dat het altijd maar koek en ei was.

De handel onder het compagnie-bestuur ging maar là-là, en daarom wilden ze de zaken liquideren. De Parquet kocht van de Compagnie Martinique, Grenade en Grenadines voor de som van 60.000 pond. De koop werd goedgekeurd door den koning (1650), onder reserve dat de koninklijke souvereiniteit ongeschonden bleef. Zo was dus van Martinique een heerlijkheid gemaakt ('n seigneurie). Iedere bewoner moest jaarlijks, zoals 't gewoonte was geweest onder de Compagnies tijd, 100 pond tabak betalen.

Het bestuur van de Parquet was niet slecht, hij voelde zich meer de vader van al de bewoners, dan wel hun heer. Een jaar na hem stierf ook zijn weduwe en zo kwam de heerlijkheid in 1658 aan hun minderjarigen zoon. De toestand van de bewoners werd er niet beter op, steeds meer en meer werd van hen geeist en de in- en uitvoerrechten werden maar hoger opgeschroefd. De schulden, die zij onderling, maar vooral met de Hollanders ook hadden, werden niet betaald. Toch wilde de handel met de Hollanders niet boteren en er kwam zelfs een bevel in 1664, dat ale handel met de Hollanders verbood. Toen verviel het eiland helemaal in een staat van ellende en ondergang.

Er is veel bloedig gevochten in de Caraïbische Zee tussen Engelse en Franse strijdmachten en toch hebben de eerste kolonisten dat juist willen voorkomen.

Toen de Engelsen en Fransen elkaar ontmoetten op St. Christophe, dat was al in 1627, verdeelden zij het eiland en stelden een contract op dat, in geval Franrijk met Engeland in oorlog zouden komen, zij toch geen vijandelijkheden zouden plegen in de kolonies.

Maar nu, een vijftig, zestig jaar later, was Engeland in oorlog met Holland. En onze stadhouder, sinds 1662 verbonden met Frankrijk, werd door Louis XIV, hoewel die beweerde neutraal te zijn, toch geholpen. Dat kon Engeland natuurlijk niet verborgen blijven, die dan ook de vijandelijkheden begon in de Antillen, hoewel de oorlog nog niet officiëel verklaard was. Dat gebeurde pas later in 1689, toen Willem van Oranje als koning van Engeland erkend was.

Intussen heeft ons aller vriend, admiraal de Ruyter nog eens een poging gedaan om de Fransen van Martinique te jagen.

Hoor je nu een Franse lezing van het geval, dan zou je denken dat een tuchtloze bende matrozen een goede aanval op wat herbergen gedaan hebben. Met 46 oorlogschepen kwam dan de Ruyter 20 Juli 1674 voor Forte-de-France (Martinique) en wist daar een 3000 man aan land te zetten. Dezen maakten zich weldra meester van verschillende magazijnen, waar zij grote hoeveelheden tafia 1) vonden, die zij niet ongebruikt lieten. Van die hele of halve dronkenschap van de Hollanders profiteerde de Fransman. Een 150 man, onder bevel van de Sainte-Marthe, kon een 400 Hollanders doden en de rest tot de terugtocht dwingen. Zo werd onze beroemdheid (de Ruyter) door een andere beroemdheid (rum) en een onberoemdheid (de Sainte-Marthe) verslagen.

Martinique blijft dus in Franse handen en samen met Guadaloupe blijft het de basis voor de Franse vloot, die vandaar uit ook wel eens een vijandige visite maakte naar Curaçao.

Zo kwam ook Jeannet afzakken van Guadaloupe in 1800 om — ja, om wat eigenlijk? — om het bestuur van Curaçao in Franse handen te stellen. Groot succes in het niet geworden en Jeannet werd dan ook naar Frankrijk geroepen om zich te verantwoorden, wat, gezien de vrijspraak, hij met succes deed.

In latere jaren is de wederzijdse kennismaking tussen beide mogendheden in de West-Indische wateren van weinig betekenis geweest; gelukkig echter tot vrede van deze eilanden.

1) Tafia is de als gezond en krachtig geroemde rum, de nationale drank op Martinique en Guadaloupe. Hij wordt verkregen door het suikerrietsap (vesou) zo gauw het uit de pers komt, onmiddellijk te distilleren. Hij bevat ongeveer 45% alcohol, maar kan niet lang bewaard blijven en komt daardoor niet voor exportatie in aanmerking.

Aankomst en vertrek der schepen in de week van 29 — 5 Oct 1935.

SS.	Aank.	Van	Vertr.	Naar
Lara	29	New-York	29	Aruba, Maracaibo
Falcon	29	New-York	29	S. Juan, New-York
El Libertador	29	Maracaibo, Aruba	30	Aruba, Maracaibo
Mimi Horn	30	Cartagena	30	Hamburg
	Oct.		Oct.	
Claus Horn	2	Curacao	2	S. Domingo, Kingston, Haiti
Patricia	2	Hamburg	2	Pto. Barios
Bennekom	2	Hamburg Amsterdam	2	Cristobal Costa del Pac.
El Libertador	2	Maracaibo, Aruba	2	La Guaira
Medea	2	New-York	2	Aruba, Maracaibo
Cordillera	3	Hamburg	3	Pto. Barios
El Libertador	4	La Guaira	4	Aruba, Maracaibo
Luna	4	Maracaibo	4	New-York via P. Cabello
Palatia	5	Pto. Barrios.	5	Hamburg
Caracas	5	New-York	5	Aruba, La Guaira, S Guan New-York
Lara	5	New-York	5	Maracaibo, New-York
de la Salle	5	Cristobal	5	Le Havre, St. Nazaire
Comedian	5	Liverpool	6	Cristobal

Wat oorlogen kosten.

Raoul Crabbé schrijft in „La Revue Belge", Brussel, Maart 1932:

Als men wijst op de verwoestingen, aangericht door de wereldoorlog, zijn er altijd oppervlakkige mensen, die antwoorden, dat we de betekenis van die ramp overdrijven, omdat zij nog zo kortgeleden heeft plaats gehad, maar dat men slechts een blik in de geschiedenis behoeft te werpen om even donkere periodes aan te treffen en nog bloediger slachtingen; men noemt dan de oorlogen van Lodewijk XIV, de zevenjarige oorlog en de oorlogen van Napoleon I.

Het leek mij goed deze beweringen eens te onderzoeken, om, met de cijfers in de hand, de onjuistheid er van te kunnen aantonen. Preciese documenten dienaangaande zijn zeldzaam, men stuit soms op tegenstrijdigheden, maar men krijgt toch in elk geval een vrij juist denkbeeld van de werkelijkheid. Deze cijfers staven op onbetwistbare wijze onze stelling, dat de oorlogen een stijgend aantal mensen treffen en steeds meer geld verslinden.

Van de 54 jaren van zijn bewind heeft Lodewijk XIV er een dertigtal gewijd aan oorlogvoeren. Dat is natuurlijk veel, maar in al die dertig jaren heeft Frankrijk niet meer dan 680.000 man onder de wapenen geroepen. Het riep er al 2.673.000 op gedurende de tien jaar oorlogen van het eerste keizerrijk, maar mobiliseerde er acht millioen, of preciezer gezegd 7.935.000 zonder de zwarte troepen, gedurende de vier jaren van de wereldoorlog.

Groot Brittannië, het land met de kleine beroepslegers, verenigde 322.000 man tegen Napoleon I; voor de expeditie naar Transvaal gebruikte het alleen al 212.000 man, maar het moest 3½ millioen van zijn zonen onder de wapenen roepen voor de strijd tegen de Centralen.

Ik geloof, dat alleen deze voorbeelden al voldoende zijn om aan te tonen, dat de oorlog van 1914—1918 niet met enige andere te vergelijken is. De naties zijn er bijna leeggebloed uit tevoorschijn gekomen. Op een bevolking van 38 millioen heeft Frankrijk 8 millioen man gemobiliseerd, van wie er 5 millioen gewond werden en 1.600.000 het leven verloren. Het Britsche rijk riep van zijn bevolking van 60 millioen blanken er 9½ millioen ten oorlog; van de drie millioen die vielen, stierven er 900.000. Duitsland, dat in 1914 68 millioen inwoners telde, wierp er 13½ millioen in de slachting; van de 7 millioen gewonden stierven er 2 millioen.

Van de Russische slagvelden kan men zich nauwelijks een voorstelling vormen; sommige statistieken gewagen van 5 millioen doden, doch dit cijfer staat niet onbetwistbaar vast.

Men zou kunnen vragen of zulke zware verliezen in een toekomstige oorlog wel overtroffen kunnen worden. Doch men behoeft dan slechts te denken aan de moordpartijen, die onder de bevolking onzer grote steden zullen worden aangericht door de brandbommen en dodende gassen, die luchtvloten van verscheiden honderden vliegtuigen op ons zullen kunnen neerstorten.

Bij de genoemde cijfers is geen rekening gehouden met de doden van ná de wapenstilstand, met de ongelukkige zieken, gegasten, tuberculozen, verminkten, die een smartelijk bestaan voortslepen, langzaam sterven, door de ongeneeslijke ziekten of verwondingen, die zij in de strijd hebben opgelopen.

Dat maakt de moderne oorlog zo vreselijk. Bij vroegere oorlogen sneuvelden mensen alleen op het slagveld, thans worden zij overal gedood, ook de vrouwen, kinderen en grijsaards in de onbeschermde steden; de oorlog zet thans zijn vernietigingswerk nog voort, lang nadat het laatste kanonschot is gevallen, in de lichamen der ongelukkigen, wier dood hij niet onmiddellijk heeft gewild; de oorlog zet zijn werk voort tot in de onschuldige generatie der kinderen, die uit de oorlogswrakken worden geboren.

Maar worden er dan nu misschien minder mensen op het slagveld zèlf gedood? Strijd van man tegen man komt veel minder voor, cavalerie-charges zijn verdwenen, iedereen verbergt zich, het slagveld schijnt leeg. Ook hier is het met de moderne tijd niet gunstig gesteld. Want al staan er misschien op een bepaald punt van het front minder troepen opeengepakt, het front zelf heeft een enorme uitgebreidheid aangenomen. Eén en dezelfde veldslag ontwikkelt zich niet meer op een front van 2-5 kilometer, doch op 100 of 200 kilometer.

Onder Lodewijk XIV duurde de slag enige uren, onder Napoleon I nog geen dag, maar thans duurt hij weken, soms maanden. In de zeventiende eeuw verloor het leger, dat de zwaartste nederlaag leed, nog geen 20.000 man: bij zijn beroemde overwinning van Rocroi bij voorbeeld bracht de prins van Condé aan de Spanjaarden een verlies toe van 9.000 doden, gewonden en gevangenen. De bloedige slag bij Neerwinden kostte 8.000 man aan de Fransen en 12.000 man aan de overwonnenen. De zware nederlaag bij Ramillies stelde 15.000 Fransen buiten gevecht.

Onder het eerste keizerrijk waren de slagen al moorddadiger, maar ook toen kostte een nederlaag aan de verliezers niet meer dan 50.000 man. In de slag bij Austerlitz verloren de Fransen 7.000 doden en gewonden, terwijl de Russen en Oostenrijkers samen 15.000 doden en gewonden en 20.000 gevangenen achterlieten. De slagen bij Eylau en de Moskwa kostten aan de Fransen, wat eerstgenoemden slag betreft 10.000 man en aan de Russen 30.000 man; de tweede slag veroorzaakte den keizer een verlies van 20.000 manschappen en aan den tsaar van 50.000 man.

De slag bij Waterloo tenslotte veroorzaakte een verlies van 30.000 man aan de Fransen, 15.000 aan de Engelsen, Hollanders en Belgen, en 7.000 aan de Pruisen. Deze cijfers, die voor die tijd enorm waren, lijken ons thans bijna belachelijk. Een enkele moderne slag kost meer dan verscheidene jaren oorlog vroeger.

De eerste hevige botsing tussen de legers in 1914, de strijd aan de grenzen, die op 21 Augustus begon, en de Marneslag, lieten 1.700.000 man op het slagveld achter, waarvan 1 millioen Fransen, Engelsen en Belgen, en 700.000 Duitsers. Het Franse leger was het zwaarst beproefd: 854.000 man buiten gevecht gesteld, van wie 320.000 doden.

Het was nog maar een begin. Het Champagne-offensief van September 1915 kostte Frankrijk 400.000 man, waarvan 115.000 doden, de eerste slag bij Verdun in 1916, 442.000 man met 180.000 doden, de Somme-slag in hetzelfde jaar 341.000 man, met 110.000 doden. De strijd bij de Chemin des Dames in 1917 slokte in enige dagen 280.000 man op, waarvan 87.000 doden.

Het Duitse offensief van Maart 1918 stelde 433.000 Fransen buiten gevecht, 418.000 Engelsen en 688.000 Duitsers. Tenslotte kon de Duitsers eerst de wapenstilstand worden opgelegd, nadat hun 785.000 man was ontnomen. De overwinning was duur gekocht met het offer van 531.000 Fransen, 411.000 Engelsen, 80.000 Amerikanen en bijna 40.000 Belgen.

We hebben slechts de voornaamste veldslagen genoemd uit die droeve jaren. Wil dat zeggen, dat de verliezen in de er tussen liggende periodes onbetekenend waren? Men oordele! Vroeger hadden er tussen de grote slagen slechts weinig-moorddadige schermutselingen plaats. Tegenwoordig rust de grote maai-machine nooit. Laten we enkele cijfers geven over hetgeen sommige van die „rust"-periodes aan de strijdende machten hebben gekost. In het eerste stabilisatie-tijdperk, van December 1914 tot Januari 1915, verloren de Fransen 254.000 man. In de „rust" van Januari 1916 vielen er 80.000 Fransen, 40.000 Duitsers en 22.000 Engelsen.

Deze opsomming is misschien wat vervelend, maar toch kunnen hier alleen de cijfers spreken. We moeten er nog een paar noemen. De doden vormen stellig het zwaarste verlies, dat oorlogen ons opleggen, maar het is niet het enige. Er zijn verwoestingen, vrijwillige en onvrijwillige, die in enkele maanden de vrucht van vijftig jaren vreedzame arbeid te niet doen. Zonder de 1100 milliard francs te rekenen, die te land en ter zee teloor zijn gegaan, heeft de oorlog meer dan 166 milliard van de Franse begroting opgeslokt, terwijl de oorlog van 1870, 'n schermutseling hiermee vergeleken, aan Frankrijk slechts 1300 millioen kostte, plus vijf milliard schadevergoeding, die aan Duitsland betaald moest worden.

Van 1914 tot 1918 heeft Groot-Brittannië 7171 millioen pond sterling uitgegeven voor de oorlog. De wereldoorlog heeft aan het Britse rijk zevenmaal meer gekost dan alle grote oorlogen samen, die het sedert 300 jaar heeft gevoerd. De zevenjarige oorlog van 1756 tot 1763 tegen Frankrijk kostte aan Groot-Brittannië slechts 58 millioen pond, de Amerikaanse oorlog 166 millioen en de oorlogen tegen de revolutie en het Franse keizerrijk 620 millioen.

Om de autarkie.

De strijd tegen de King Oil.

Het in exploitatie nemen van de zwarte steenkool op het eind van de 18e eeuw, en van de aardolie en de witte steenkool in het midden van de 19e eeuw, vormen drie etappes in de geschiedenis van de werel-energieproductie.

Naarmate de industrie een beroep deed op deze verschillende energiebronnen, is de onderlinge strijd aangewakkerd, waarbij elk in zijn eigen belang de industriën, die zijn producten afnam, zocht op te kopen.

De vloeibare brandstoffen — gas oil, fuel oil etc. — zijn, sedert een tiental jaren, een belangrijke rol gaan spelen in de industrie, ten koste van de steenkool.

Met behoeft het geruchtmakende Petroleumboek van Zischka niet van a tot z als een evangelie te aanvaarden, om tot de overtuiging te komen, dat het oliekapitaal een geduchte wereldmacht vormt en de wereldpolitiek beheerst, een overheersing, gegrondvest op een feitelijk monopolie in handen van enkele grote internationale trusts.

De opkomst en bloeitijd dezer trusts valt samen met de periode, waarin de Westerse mensheid haar schone droom van de wereld-vrijhandel droomde. Van 1913 tot 1929 is het wereldpetroleumverbruik verdubbeld.

In de laatste tien jaren is het ideaal van de open wereldmarkt verbleekt en tot 'n schim vervaagd en uit de ruïnen van de vernietigende wereldhandel is in de staten een nieuwe droom geboren: de droom van de autarkie, van de zelfgenoegzaamheid en de gesloten nationale huishouding.

De richtlijnen dezer nieuwe economie dwingen de staten er toe zich zoveel mogelijk te bevrijden van vreemde import en dientengevolge van gebruik van vervangmiddelen, van „Ersatz" te bevorderen.

Twee grote industriegebieden, waarop deze omschakeling plaats vindt, zijn die van de textielwaren: zijde, linnen en katoen en die der brandstoffen en koolwaterstoffen.

Wij willen hier over het tweede het een en ander mededelen.

In al de industriestaten groeien de pogingen om zich vrij te maken van de vreemde petroleum van dag tot dag. Hebben deze succes, dan zou het kunnen zijn, dat de dag genaakt, dat — door toedoen van de scheppende wetenschap — de almachtige King Oil zal ophouden de wereldpolitiek te beheersen.

Als motief voor deze pogingen wordt aangevoerd de noodzakelijkheid om de politieke en economische zelfstandigheid en bijgevolg de nationale verdediging te verzekeren. Hier ligt het zwaartepunt: de motieven zijn nationaal georiënteerd, wat geïnterpreteerd dient te worden als militair georiënteerd. De tendenz tot steeds verdere doorvoering van de motorisatie der legers dwingt tot deze politiek. Ludendorff heeft ergens gezegd, dat in de wereldoorlog de Geallieerden, dank zij de petroleum tenslotte de Centrale Mogendheden hebben overwonnen.

De vraag naar de onafhankelijkmaking van de buitenlandse petroleum is in vele gevallen synoniem met de vraag naar de vervaardiging van synthetische koolwaterstoffen.

Hier heeft Duitsland de weg gewezen.

De situatie is voor dit land de volgende: Tegenover een eigen productie van zowat 400.000 ton ruwe olie, staat een verbruik van ongeveer 2.7 millioen ton vloeibare koolwaterstoffen. Want Duitsland is een van de landen, die zich verheugen in het bezit van petroleumbronnen.

Dank zij methodisch verrichte boringen in het ganse gebied van het Rijk, die geleid hebben tot de ontdekking van olievelden in het Hannoverse, is men er in geslaagd, de eigen productie van natuurlijke petroleum, die in het jaar 1920 nog 40.000 ton bedroeg, voor het jaar 1935 tot het tienvoudige op te voeren.

Ondanks deze prestatie is het er evenwel nog verre van, dat Duitsland op het gebied van aardolie „self-supporting" zou zijn.

Om deze onderproductie te verhelpen heeft men zijn toevlucht genomen tot de fabricatie van synthetische koolwaterstoffen en het gebruik van andere, ter vervanging dienende brandstoffen. In Duitsland zet men de onderzoekingen voort in deze twee richtingen. Voor de vervaardiging van synthetische olie door hydrogenatie van koolstof zijn twee grote procedé's zich aan het ontwikkelen, dat van de I. G. Farbenindustrie en dat van prof. Fischer.

Als grondstoffen komen in aanmerking steenkool en daarnaast bruinkool, waaraan de Duitse bodem zo rijk is.

De I. G. Farbenindustrie heeft haar fabrieken te Oppau en te Leuna. In September van het vorig jaar werd in de fabriek te Oppau een installatie geplaatst, die sedert het begin van de proefneming 1500 ton Ruhrkolen heeft verwerkt, waarvan in November gemiddeld 20 ton per dag. Het bleek mogelijk 13 à 14 ton olie per dag te produceren. De fabrieken te Leuna, die sedert enige jaren 100.000 ton olie leverden, werden enige tijd geleden vergroot, en zullen, van het jaar 1936 af, 350.000 ton olie produceren.

De hieruit verkregen benzine is bruikbaar voor auto's en vliegmachines.

Het valt niet te ontkennen, dat de kostprijs van deze synthetische olie hoger is dan die van het natuurlijke product. De Rijksregering is echter blijkbaar niet van plan daarin te berusten. Bij de opening van de Automobieltentoonstelling te Berlijn in Februari 1935 kondigde Hitler aan: „Wij zullen spoedig goedkope synthetische rubber en synthetische koolwaterstoffen hebben".

Met het tweede procédé, dat van prof. Fischer, vindt op het ogenblik een proefneming op industriele basis plaats te Mülheim.

Deze twee procédé's leveren tegelijkertijd de zware oliën voor de Dieselmotoren en de stookinrichtingen. Deze oliekwaliteiten kan men echter ook direct verkrijgen door destillatie van kool bij hoge temperatuur, cokesbereiding, of bij lage temperatuur, de fabricatie van semi-cokes.

Onder de koolstofverbindingen, die geschikt zijn om met benzine gemengd te worden, kan men noemen: benzol, een zeer waardevol product van de cokesindustrie en aethylalkohol. Deze alkohol kan bereid worden uit de reststoffen van de papierfabricatie, uit aardappelen en uit hout. Methylalkohol kan op grote schaal synthetisch bereid worden, uitgaande van water en koolstof.

Daarnaast kunnen de vloeibare brandstoffen in vele gevallen zonder bezwaar vervangen worden door gasvormige: b.v. lichtgas, methaan, een mengsel van propyleen en butyleen, dat in Duitsland vervaardigd wordt onder de naam van „Ruhrgasol" of een mengsel van butaan en propaan. Deze laatste gassen werden gebruikt aan boord van de laatste Zeppelin.

Bovendien voert men in Duitsland propaganda voor de voertuigen, die gebruik maken van de vergassingsproducten van hout, anthraciet, cokes of bruinkoolbriketten. De auto, die in plaats van benzine, zijn voorraad houtblokken opneemt, heeft reeds in de fotokolommen van de pers gecirculeerd.

Tenslotte zoekt men uitbreiding van het gebruik van de stofkolen. De stofkolenmotor verkeert op het ogenblik in het stadium van wording, men is nog niet, waar men wezen wil, ondanks de grote belangstelling van de zijde der Ruhrindustriëlen.

Is Duitsland op dit terrein de andere staten voorgegaan, ook Engeland houdt zich met het probleem bezig. Op 14 Februari j.l. werd te Billingham een fabriek geopend, bestemd om van 1935 af, jaarlijks 150.000 ton synthetisch olie uit steenkolen te produceren. Deze installatie heeft ongeveer 20 millioen gulden gekost.

In Engeland heeft men bovendien een categorie van voertuigen in gebruik, die op het vasteland van Europa voor het verkeer en vervoer nagenoeg geen betekenis hebben: de stoomvoertuigen. Op de huidige dag doorkruisen meerdere duizenden stoomwagens het Verenigde Koninkrijk. De laatste perfectionnering, aan deze techniek aangebracht, zowel voor wat betreft de voortbrenging van de stoom, als wat betreft haar aanwending, geven een gemakkelijke bestuurbaarheid, die overeenkomt met die van de benzinemotor. In 1934 heeft men zelfs stoomautomobielen en stoomvliegmachines gebouwd, die niet met kolen, doch met zware oliën gestookt worden.

Waar Duitsland voorging, moest Frankrijk volgen. In dit geval, men zou zeggen: haast schoorvoetend. Tegenover Duitslands doelbewuste oliepolitiek kan Frankrijk nog slechts zijn eerste, tastende pogingen stellen. In het Noord-Franse mijngebied werden voor kort twee proeffabrieken gesticht, een te Béthune en een bij Liévin, ter bereiding van synthetische olie uit steenkool. Zij zijn in staat 50 ton steenkool per dag te verwerken en men verwacht, dat zij elk 150.000 ton benzine zullen produceren. De resultaten zullen evenwel eerst aan het eind van het jaar te beoordelen zijn. In elk geval is deze productie zeer onbeduidend, gezien het feit, dat Frankrijks jaarlijks verbruik 6 millioen ton bedraagt.

De Franse staat zal bijdragen in de kosten van dit bedrijf, dat deel uitmaakt van het nationale economische uitrustingsprogram. Bovendien wordt, zoals reeds gezegd, de oliekwestie van een steeds essentiëler belang voor de landsverdediging. In de Franse Afrikaanse koloniën bestudeert men het probleem van de bereiding van koolwaterstoffen uit oliehoudende plantendelen, b.v. katoenpitten, sesamzaad, palmpitten enz., de z.g. „pétrole vegetal", die de „pétrole minéral" zal moeten vervangen.

Een tweede probleem, dat zich hierbij voordoet, is de vraag naar een motor, in staat om de oliesoorten te benutten, welke men nu met de naam „pétrole végétable" aanduidt.

Dit — onvolledig — overzicht heeft de bedoeling den lezer een blik te doen werpen op het streven der grote Europese mogendheden, om zich afhankelijk te maken van de buitenlandse petroleum.

Vijf jaar onderweg met 3000 rendieren.

Twee Denen redden 7000 Eskimo's van de hongerdood.

Twee Denen, de gebroeders Porsild, zijn zo juist van een zwerftocht naar de Eskimo's in Canada teruggekeerd, die in de wereldgeschiedenis haars gelijks niet heeft. Zij hebben een kudde van enige duizenden rendieren uit hetWestelijk deel van Alaska naar de Eskimostammen gebracht, die ten Oosten van de Mackenzierivier wonen en die sedert vele jaren zodanig gebrek lijden, dat zij zonder twijfel gevaar liepen uit te sterven.

Men moet deze afstand eens op de kaart zien, men moet zich de onherbergzaamheid van de noordelijke streken en het ruwe klimaat voorstellen, om een indruk te kunnen krijgen van de moeilijkheden, die de twee Denen hadden te overwinnen, en de broeders waren niet alleen, doch hadden een kudde van 3000 rendieren bij zich.

Vijf jaar geleden had de Canadese regering de rendieren van Amerika gekocht. De dieren bevonden zich toen op het schiereiland Kolzebue in West-Alaska. Daar het niet mogelijk was, ze met treinen, die men tussen Alaska en Noord-Canada niet heeft, of met schepen te vervoeren, belastte de Canadese regering de gebroeders Porsild met het transport der kudde. Vijf jaar geleden vertrokken de broeders, en nu pas kort geleden hadden ze hun doel bereikt en 7000 Eskimo's van de hongerdood gered.

De moeilijkheden waren ontzaglijk. Sneeuwstormen dreven de kudde uit elkaar. Wolven en andere roofdieren vervielen de rendieren. Gedeelten van de kudde verdwaalden, en wanneer de kudde onderweg niet steeds weer op natuurlijke wijze was aangevuld, zou ze vel veel verminderd zijn geweest. Nu echter kwamen de gebroeders nog met een kudde van 2.200 dieren in het arctische noodlijdende gebied aan. De laatste grote moeilijkheden was het overtrekken van de delta van de Mackenzie, die ongeveer 80 kilometer breed is. Maandenlang moest de kudde wachten, voordat het weer goed genoeg was voor de overtocht. Ten slotte werd ook dit overwonnen.

De Eskimo's ten Oosten van de Mackenzie kennen geen rendieren. Het is een jagersvolk, dat zich niet met de veeteelt bezig houdt. De gebroeders Porsild hadden echter een paar Lappenfamilies meegebracht, en deze zullen het nu de Eskimo's wel leren.

De twee broeders Porsild, bekende natuurvorsers van de Arctis, hebben gedurende hun vijfjarige zwerftocht bovendien de grootste arctische plantenverzameling bij elkaar gebracht, die ooit door een expeditie is samengesteld. In het museum van Kopenhagen en in het Britsche museum in Londen is het herbarium, dat ongeveer 30.000 planten bevat, te zien.

De waanzin van de Rassenstrijd.

Op de advertentiepagina van de „Westdeutscher Beobachter" van 11 Aug. l.l. is een opvallend grote advertentie opgenomen van iemand, die de verbreking zijner verloving in de volgende woorden aankondigt:

„Bekendmaking! — Ik verbreek hiermede mijn verloving met mej. Else Mallweg. Want ofschoon mej. Mallweg mijn gezindheid kent, kocht ze haar uitzet bij een Jood en alsof dit nog niet voldoende was, liet zij ondanks mijn verbod onze verlovingsadvertentie ook nog tussen Jodenadvertenties opnemen en bracht hierdoor mijn goede naam in discrediet. Dit alles dwingt mij mijn verloving te verbreken; want ik geloof niet, dat ik met een vrouw, die bij Joden koopt en haar advertentie tussen Joodse annonces laat verschijnen, gelukkig kan worden. Keulen 11 Aug. 1935. Otto Füngler"...

Satyre en humor.

De verkeersagent zei niets. Hij wees alleen maar met een voornaam gebaar naar de stopstreep. 't Was druk hier, op het kruispunt, en velen die het gebaar van den agent zagen, grinnikten om het kleine, keurig geklede meneertje op zijn foei-lelijke en verwaarloosde motorfiets, voor wien het gebaar bedoeld was. Net nog kon het mannetje, dat, hoog op zijn slordige machine gezeten, in bijna tomeloze vaart was aangekomen en plotseling moest remmen met zijn kleine voetjes de grond bereiken.

't Was voor dezen verkeerszondaar, die vijf meter over de streep was, een heksentoer, zijn monstermachine terug te zetten.

Hij probeerde het met zijn korte beentjes, die aan weerszijden van de motor bengelden. Krampachtig hield het meneertje het bijna totaal verroeste stuur vast, terwijl hij wanhopige pogingen deed om met de uiterste puntjes van zijn goed geschoeide voeten de zware motor terug te brengen. Hij deed het, maar met haat in zijn hart. Onafgebroken keek hij de agent aan. Minachtend en diep beledigd over zoveel smaad, die hem door de politieman en de lachende volksverzameling achter de stopstreep werd aangedaan. Eindelijk mocht hij weer door, de vernederde.

Met een fier gebaar zou hij langs den agent rijden en dan op het laatste ogenblik een minachtend gebaar maken tegen dien vent!

De motor roffelde weer, oorverdovend weerkklonk het slechte geluid van de oude motor. Bijna was hij den agent voorbij, toen diezelfde dreigende arm van daar straks weer omhoog ging.

Stop! bulderde de agent en wees het manneke, dat hij zijn vehikel moest doen stoppen naar de kant van de weg.

Rustig liet de agent vervolgens het verkeer uit alle kanten door en wenkte toen naar den kleinen zondaar. De „motorist" bleef staan, deed alsof hij die wenk niet begreep, doch vond het tenslotte toch maar verstandiger onder het bereik van den politieman te komen.

„Uw papieren," zei de agent kort maar krachtig.

De kleine man, die zonder motor nog veel kleiner leek dan daar straks, keek nu tegen den groten agent op, zocht zenuwachtig naar zijn papieren, die de agent even later nauwkeurig bestudeerde.

„U is dus advocaat?" informeerde de agent koeltjes.

Er kwam nog meer nijd in de kleine, donkere ogen van den „verdachte", die nu plots zo driftig werd, dat hij lelijke dingen vertelde.

„'k Zal me beklagen bij uw chef over zo'n behandeling," sputterde de kleine motorist.

„U moet doen wat u niet laten kunt," vond de politieman. „Maar uw motornummer klopt niet!"

Er kwam een vettig boekje voor de dag, waarin het doopceel van den verdachte op dictaat overgenomen werd.

Toen kwamen er twee dienaren der wet, leden der motorbrigade, die na een korte introductie van hun collega het advocaatje weer op zijn motor lieten steigen en hem bevel gaven enige remproeven uit te voeren.

Wat kon hij, de gesmade, de beledigde, de over zijn kookpunt gebrachte, anders doen dan gehoorzamen!

Weer plofte de motor op een verschrikkelijke manier, maar vastberaden schoof de kleine man plots vooruit, remde op het aangegeven tijdstip en stopte zo snel dat hij bijna over het stuur ging.

„In orde," was het bescheid der deskundigen.

„Toch moeten we u bekeuren," zei één der mannen. Er ontbreekt een spiegeltje op uw motor."

Opnieuw kwam er een klein notitieboekje voor de dag, opnieuw moest het advocaatje zijn papieren tonen en vertellen hoe hij heette en wie hij was.

Na dit verbaal stoof de geïrriteerde rechtsgeleerde als een beroepsrenner weg. Zwaar ronkte de oude machine, die men nog geen minuut later voor het Verkeersbureau kon zien.

Daar stond een nijdig heertje zijn beklag te doen aan een brigadier, die na een stortvloed van verwijten te hebben aangehoord oordeelde, dat een spiegeltje toch noodzakelijk was.

„Of kijkt u niet naar meisjes?" informeerde de dikke brigadier lachend.

Het advocaatje kon niet meer lachen, en keerde den brigadier zijn rug toe.

Bij zijn motor stond een groepje jongens, dat het er ongevraagd over eens was, dat de motor een snertding was.

De droom.

„Ik droomde vannacht, dat je je schulden kwam betalen."

„Geloof jij aan dromen?"

„En of!"

„Nou, geef me dan maar een kwitantie, dan geloof ik het ook."

In de klas.

„Lachen jullie me uit?" vroeg de onderwijzer verbolgen.

„Neen!" luidde het antwoord van de klas.

„Dan zou ik wel 'ns willen weten," ging de onderwijzer voort. „waarover hier in de klas dan te lachen valt!"

1 2 3 4

Copyright P. I. B. Box 6 Copenhagen

Adamson wordt verrast door koolzuurdruk.